

OBSERVATORUL

REVISTĂ DOCUMENTARĂ CULTURALĂ - SOCIALĂ RELIGIOASĂ

CUPRINSUL

Fii mai bun	— — — — —	Godetieva.
Serbările Unirii	— — — — —	I. Teiușan
Fratele Ilie	— — — — —	M. Theod. Carada

BCU Cluj IDEI OAMENI ȘI FAPTE Cluj

Viața în străinătate

Aciunea populară franceză	— — —	Dr. I. Sălăgianu
---------------------------	-------	------------------

Buletin literar

Iscripțiunea lui Abercius	— — —	A. Marianus
---------------------------	-------	-------------

Istorie și Arte

Cancerul	— — — — —	Dr. Dna Bobanco
Influența creștinismului asupra artelor	—	Mio

Schițe

Napoleon sau Constantin cel Mare?	—	A. Micu
-----------------------------------	---	---------

Cărți și reviste

Gallia — Țara Barsei — Coopération Intellectuelle		
---	--	--

CRONICA LUNARĂ

Mica Antantă în fața problemelor econom.	Dr. Ion Sălăgianu
Statul corporativ Italian	— — — — — Dr. Ion Sălăgianu

VIATA RELIGIOASĂ

Viața creștinească	— — — — —	P. Mateiu
--------------------	-----------	-----------

DOCUMENTAȚIE

Biserica în raport cu civilizația	— — —	Theodorian-Carada
Istoria legală a Congregațiilor în Franța	Dr. August Rivet	

EFEMERIDE.

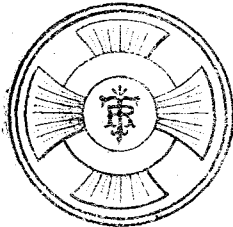
Concordatul	— — — — —	prof. I. Teiușan
-------------	-----------	------------------

Observatorul

cultural — social — religios

Redactor responsabil : IOAN TEIUȘAN profesor.	Abonament pe un an Lei: 200 " pe 1/2 an Lei: 120 Un exemplar Lei: 25
--	--

Redacția și Administrația:
BEIUȘ Jud. Bihor
Str. Pavel No. 6.

Apare lunar

Manuscrisele nu se înapoiază

Editura „OBSERVATORUL“

Creștinul activ	Lei 30.
Viața Sf. Vasile Cel Mare	Lei 6.
Viața Sf. Monica, mama Sf. Augustin	Lei 6.
O prietenie în umbra mănăstirii	Lei 20.

Feriți-vă de presa și literatura anticreștină!

Cețiți și răspândiți „OBSERVATORUL“

Observatorul

Beiuș.

Anul II. No. 4.

Iunie 1929.

Nu există de cât o fericire: datoria. Nu e de cât o mângâiere: munca. Nu e de cât o plăcere: frumosul

Carmen Sylva.

Om binefăcător este acela care dă mai bine, nu acela care dă mult.

V. Hugo.

FII MAI BUN.

„Fii mai bun“. Este singura urare pe care nimeni nu ți-a spus-o de Anul nou, cu toate că numai aceasta te-ar putea face fericit.

Ni s'a spus că lumina este aceea care s'ar asemana mai mult cu fericirea și cei care lucrează a deveni mai buni, merg în plină lumină către un ideal. Văd clar, văd frumos, ce le pasă de suferință; știu că Dumnezeu a semănat spini în calea lor, nu pentru a le însângera picioarele, ci pentru a împiedeca ca florile de pe acest pământ să-i facă să uite stelele din cer.

Știu că este frumos a urca: desigur înălțarea este laborioasă, dar cei cari coboară nu vor cunoaște nici odată splendoarea urcării muntelui.

Se poate foarte bine ca în această oră să nu fi destul de mulțumit nici cu alții și nici cu tine.

Ce trebuie să faci?

Pe ceilalți nu este sigur că îi poți schimba dar tu, sigur că poți să te faci mai bun.

Reîncepe. Până acum ai fost centrul împrejurul căruia ceilalți gravitau, aducându-ți ajutor și bucurie. Ai uitat că nu trebuie să ceri niciodată oamenilor să te

consoleze pentrucă singurul Dumnezeu te poate consola. Deasemenea nu trebuie să le ceri să te iubească, pentrucă singurul Dumnezeu este iubirea.

Reîncepe Fii centru, dar centru de strălucire nu de atracție. Ia dela Dumnezeu bucuria și iubirea și pe urmă, strălucește.

Iubește dar nu pe tine ci pe ceilalți în Dumnezeu, care le dăruiește dragostea ta ca o fericire în nenorocirile lor sau un ajutor în nevoile lor.

Fii copăcelul care dă puțină umbră drumului, fii firul de iarbă care împodobește câmpia, floarea pierdută în iarbă cântecul păsarelei care încântă pe trecător, și spune ca Veuillot: „Trecătorule, frate, te iubesc și nu-ți cer nimic“.

Bucură-te de umbra copăcelului, de delicateța firului de iarbă, pe parfumul florii și de cântecul păsarelei. Dumnezeu ți le dă ia-le și urmează-ți drumul spre fericirea ta, binecuvântând pe Dumnezeu.

Reîncepe a fi bun în fiecare zi așa încât conștiința ta să-ți spună în fiecare seară: Poți să dormi liniștit, astăzi n'ai făcut pe nimeni să plângă, n'ai atins nici o inimă și n'ai intunecat nici un suflet. Poți să dormi, astăzi ți-ai tras brazda cu mult curaj, neștiut de nimeni, ai împrăștiat puțină lumină, puțină bucurie, câteva grăunțe vor încolți și astfel ai contribuit a aduce puțină lumină și bunătate în lume.

Poți să dormi, astăzi ai luptat, valorezi mai mult decât eri, ești mai bun.

A fi *mai bun* este a se ridica, a se ridica de atâtea ori de câte ori ai căzut. Ridică-te mereu din toată inima și din toate stările tale sufletești, din toate impresiile, din toate științele, până în inima lui Dumnezeu.

Atunci te vei închide în rugăciuni, într'o renunțare completă: „Fie voia Ta“.

Dumnezeu este iubirea, voința sa este iubirea, totul este bine. Atunci vei putea gusta adevărata fericire

care însoțește darul cel mai perfect, pentru că predându-ți voința, ai putut cu adevărat da totul. Ceeace ai sacrificat, Dumnezeu îți va reda. Renunțarea potolește voința omului, suprimând în ea numai partea cea rea, adică face să scadă din ea accesele de pasiune și de ardoare bolnăvicioasă și odată voința purificată, transformată se adaptează splendid voinței divine.

Viața ta va deveni o armonie în care ritmul îți va fi rezoluția din fiecare dimineată: „Astăzi voi fi puțin mai bun decât eri.

Dacă vrei să fi cu adevărat astfel, supraveghează primul act din timpul zilei — *scularea*.

Scularea ta să-ți fie exactă, viguroasă, veselă. Incepe ziua cu Dumnezeu. Spune-ți: Dumnezeu mă iubește. O! ce fericire . . .

Dumnezeu însuși a ordonat cu deamănuntul această zi care se întredeschide pentru mine. O! ce încredere. .

Ceasurile, s'a spus că sunt ca niște sclavi cari se urmează unul după altul pentru a duce lemne la cuptor. Fiecare oră va veni în spinare cu mica grămăjoară de voință divină.

Dinainte surâde la această voință divină, știind că toate sunt pătrunse de înțelepciunea și de iubirea lui Dumnezeu ca toate evenimentele zilei să pălpăiască vi-tejește în cuptorul vieții de toate zilele.

Ziua începută astfel nu crezi că are să fie mult mai bună decât cea de eri.

Urmărește zi cu zi această operă obscură a perfecționării tale care își va avea repercusiunea sa profundă și sigură,

Asupra sufletelor influințezi mai mult prin ceea ce ești, decât prin ceea ce faci.

Fii mai bun!

Godelleva.

Serbările Unirii.

Începute la București în ziua de 10 și terminate la Alba-Iulia în 20 Maiu, serbările Unirii ne-au dat înc'odată prilej de a admira cucernicia sufletească a neamului nostru. Da! căci cei ce au participat la acelea serbări, — *mici și mari*, — au avut din belșug prilejul să constate că acest neam îngrădit — după o mie de ani de amară divizare — în cadrele granițelor sale etnice, formează unul și acelaș suflet. S'a văzut în special la Alba-Iulia înfrățiți în cea mai emoționantă dragoste *Moldovenii* lui Ștefan Cel Mare, a lui Dragoș și a lui Alexandru Cel Bun; *Muntenii* lui Liton, Basarab și a lui Mircea Cel Bătrân; *Oltenii* lui Tudor; *Basarabeni* atâtor Voivozi și Ctitori de așezăminte închinare sufletului românesc și lui Dumnezeu; *Ardelenii, Crișenii și Maramureșenii* lui Horia, a lui Iancu; *Bănățenii* parte scumpă și aleasă a sufletului neamului nostru; dând în aceeaș vreme dovadă de un spirit de ordine și disciplină asemenea căreia încă nu s'a văzut în lume!!

Alături de noi, au ținut să se împărtășească de bucuria acestei sărbători și frații de peste hotare ca: frații din Cehoslovacia și Româniii americanii, în număr de peste 700.

Mărirea și însuflețirea ce nu se poate pune pe hârtie a serbării, — incontestabil o a ridicat — prezența slăvitului și iubitului nostru *Rege Mihai I.* a întregii Familii Regale, a Guvernului, a reprezentanților partidelor politice din țară, a corpului diplomatic, precum și a înalților delegați ai tuturor statelor aliate.

Defilarea poporului și a scumpei noastre armate ne-a dat să credem în tăria și *legendara vitalitate* a Neamului și a Patriei noastre. Cortegiul istoric ne-a reamintit zile de glorie și de grea cumpănă, dar ne-a mai grăit prin cei cari azi nu mai sunt, că în mijlocul acelor grele vremuri, *cu credința în Dumnezeu și prin virtutea sa*, — neamul românesc — a stat neclintit, păstrându-și

graiul și conștiința. Ni-sau înfățișat *Patriarchii Neamului*, cari prin sfaturi înțelepte și prin exemplul celui mai strălucit eroizm, au îndrumat destinele neamului spre zile de mărire și spre *plinirea vremii!!*

„A fost așa de covârșitoare manifestarea națională a poporului român, încât au dispărut — partidele și nu s'a văzut decât nația în nobila ei expresie, afirmând cu o elocință fără de precedent unitatea ei“¹⁾.

* * *

Dacă așa a înțeles să se manifeste „nația română“, atunci, în mod imperativ trebuie să dea de gândit în primul rând acelora, cari în trecut ori în prezent și au asumat răspunderea despre felul cum au condus ori conduc destinele acestui popor bun. Trebuie să dea de gândit tuturor acelora cari sunt puși să servească — nu fără plată — interesele și bunul mers al mecanismului vieții neamului, privit sub orice raport.

Dela înfiriparea României-Mari, adecă de zece ani încoace, în țara noastră s'au realizat multe lucruri bune, dar cu durere trebuie să constatăm, că s'ar fi putut încunjura și mai multe rele. Am trăit istoria a-ior zece ani și poate cei mai grei, or, ea este *magistra vitae*, deci *ni se impune mai mult patriotizm decât politică de partid*.

Ni-se impune — pentru viitor — mai multă credință *tare și solidă* ca piscurile falnicilor nostrii Carpații, *expanzivă* ca șesurile mănoase ale țării și *adâncă* ca *mare nostrum*. Ni-se impune unire și închiegare asemenea verigilor lanțului, întru apărarea sufletului neamului, față de uneltirile venioase a celor neastâmpărați, a celor fără de credință în Dumnezeu.

Fiecare la locul său cu cinste, insuflețit de cel mai mare gând, cel a împlinirii datoriei, căci „Tara *n'a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor vostri în veacul vecilor*“²⁾.

Prof. I. TEIUȘAN.

1). Curentul din 24-V 1929. 2), Delavrancea: „Apus de soare“ p. 128.

FRATELE ILIE.

de M. Teodorian Carada.

Avea o sumă de cusururi Nicu Baltador. Toți i le cunoaștem și nimeni nu i le contestă, dar fie că e îndemnat de bunătatea inimii, fie din vanitate — el nu se simte fericit dacă nu ia cu el să-i plimbe la mare ori prin munți oameni cari altfel ar tânji în București în zăpucul prăfuit de pe vară. Nu ne privește și nu vrem să cercetăm de ce favoriții lui Baltador sunt numai boeri scăpătași ori reporteri de la gazetele cu tiraj, destul că astăvară grăsunul și roșcovanul fost elev de administrație, actual mare petrolist în elegantul Citroen ce conduce singur cu îndemănare și curaj a plimbat pe bătrânul Matei Varfile, pe Gică Fumulescu de la Sinceritatea și pe Eduard Ciantea de la Buletinul Minelor. Ca fulgerul i-a suit în munții Vâlci de au admirat mănăstirile basarabești, târgulețele vechi oltenesti și băile ce fac falma aceluia județ.

Acum, după ce de dimineață i-a dus pe la Cozia, la Căciulata și în Ostrov, câte-și patru au luat masa pe terasa marelui hotel din Călimănești și, sătuți de bunătați, sorb cafeaua privind Oltul cum se descinde zglobiu pe nisipul zice-se aurifer încă și printre zăvoalele umbroase.

Imberbii gazetari nu mai conteneau din admirația ce-i cuprinsese față de Călimănești și de geniul lui Baltador. Higienica baie luată în Olt la Ostrov i-a impresionat mai mult decât mormântul lui Mircea, masa lui Traian, și marea Oltului

ce păzește Mănăstirea lui Mircea, rostogolind stâncile ce-i stau în cale. Din pricina băii aceleia, ei sunt nedrepti chiar cu bucătarul Marelui Hotel, lucru ce nu pricepe de loc Baltador. Zic că le-a rămas Ostrovul la inimă și că dacă ar fi reporteri la gazetele guvernamentale, ar face ei ce ar face și și-ar clădi câte o vilă în Ostrovul modernizat de societatea Govora-Călimănești. În acest mareș scop, amândoi sunt gata să părăsească neagra opoziție și să se pule în serviciul presei ministeriale.

— Spuneți prostii, le zice apăsător Vartie. Societatea pe care o proslăviți a ciobăluit Ostrovul, i-a distrus tot ce avea mai frumos în el. Să fi văzut voi Ostrovul în 1880 ca mine și atunci n'ați mai vorbi așa. Nu se pomenea pe vremea aceea de tren pe aici. Ca să vii, trebuia să te dai jos din tren la Ditești ori la Diatra și de acolo o luai în trăsură cu patru cai pe șosele plantate cu plopi ori cu sălcii, de nu te supăra mult soarele. Băile erau în nișe odăi ca de grajd, iar hotelul trei rânduri de chilii călugărești ca într'o mănăstire veche și săracă. Nu zic dar de cât că bine a făcut cine a ridicat Călimăneștii în starea de azi. Dar ce au avut cu Ostrovul? De ce nu l'au lăsat cum era el din vechime? Fără pod pe el, trebuia să te sui în luntre ca să mergi acolo. Prin zăvoi neatins de mâna omului, pe poteci pline de farmec, ajungea omul la

schit. Tot schitul nu era decât o bisericuță veche, vre-o trei chilii risipite prin pădure și o casă boerească cu ceardac, cu odăi largi și albe, prin care foiau măcușele bine primitoare și cuvioase. Trecu ul schitului nu-l prea știau ele, se mulțumeau să poarte grija bisericii, să cunoască tipicul și să știe face dulcețuri bune de mure și de smeură. Dar aveau haz și erau simpatice. Țin minte că la debarcader, când ne-am scoborât din luntre, am dat de o călugăriță înaltă și voinică, ce ne-a luat în primire. Ne-a spus că stăreția era clădită de Maica Maximala, soră lui Ion Brătianu, care fusese stăreț în Ostrov pe timpuri. Ne-a deschis biserica și a mers cu noi de ne-a prezentat stăreței.

— Și ți se pare, coane Matei, că sălbăticia de care ne vorbești e mai bună decât civilizația modernă, îl întreabă Clonțea.

— Nu zic asta. Vă spusei că admir tot ce au făcut la Călimănești și la Căciulata. Dar ce farmec are Cozia pustie de călugării ei? Și de ce în loc de băi de gârlă și tenis-club nu ar fi mai la locul lor în Ostrov vre-o zece călugărițe într'un schit restaurat în felul cum s'a făcut la Sărăcinești? Ce ați fi pierdut dumneavoastră dacă în loc de a face băi în Olt, ați fi luat, ca mine în 1880, cafea și dulceață, ascultând poveștile maicei stărețe?

— Spunea povești?

— Dar ce povești, un roman întreg al maicii Italiel, călugărița ce ne dusesese acolo. Mia rămas întipărit în minte, cât era de frumos.

— Spune-ni-l și nouă dar, cuteză Clonțea să zică.

— Așa zău, coane Matei, întărește Fumulescu.

Vartie nu deschide însă gura până când Baltador, mai mult ca să facă plăcere reporterilor de cât din indemn al inimii sale, intervine și el. E așa de bine aici la răcoare și de ce nu am prelungi sindrofia, ascultând toți povestea aceea.

Față de rugămințile unanime, Vartie cedează, și-aprinde frumușel havana parfumată ce-i oferă Baltador ca să-l decidă a vorbi, și începe.

V'am spus, zice, cum din luntre ne-a luat în primire iconoama mănăstirei maica Italia, și cum ne-a făcut onorurile Ostrovului. Era o femeie înaltă și voinică, oacheșă cu cărlionți cărunți ce-l lăseau de sub scufie. Se vedea cât e de înimioasă și de harnică desghețată și cu știință de carte. Ai fi crezut să tot aibă patru zeci de ani, dar când făceai socoteala întâmplărilor de care povestea ca de lucrurile trăite de dânsa, îți dădeai seama că e mult trecut peste șapte zeci. În stăreție, cum ne-a dat pe mâna stăreții i-a făcut o plecăciune adâncă și a sbughit-o. Dar de unde-l cunoașteți pe fratele Ilie, ne-a întrebat ceva mai târziu stăreța. Când i-am răspuns că nici nu știm măcar cine este omul acela, bătrâna succesoare a Brătienței a zămbit șiret și ne-a spus că așa-i zic călugărițele toate Iconoam i. — Dar de ce-i zic așa, a întrebat în noi într'un glas? — Pentru că Ilie a chemat-o în lume. — Cum Ilie? — Iaca așa, Ilie! — Și de ce o chiamă Ilie? — Asta-i o poveste întreagă, ne răspunse maica stăreță. Ca și dumneavoastră acum, și noi atunci nu ne-am lăsat de capul ei până

nu nea istorisit povestea aceea lungă, ce mi s'a întipărit în minte din cuvânt în cuvânt întocmai cum mi-a fost spusă și cum am să v'o înșir și eu acum. Ascultați-mă dar cu luare aminte.

Înainte de zaveră, când Domni Țării erau greci la fel cu Episcopii, cu călugării și cu mulți din boeri, în spre părțile Craiovei la Leamna trăia un român de ispravă ce-i zicea Voicu Prisăcaru. Voinicul ăsta era moștean, fecior de popă din neam în neam. Așa că ta-său popa îl învășase carte bună ca să se facă și el popă ca părinții din părinții lor. Dar n'a avut parte de popie, că i-a murit mulierea înainte de hirotonie de s'a însurat al doilea, și știți dumneavoastră că cel ce a ținut două neveste nu mai poate sluji cele sfinte. Așa că Voicu a rămas dascăl la strană și să-și vadă de pământul lui moștenesc. Mai apoi însuși boerul din Leamna l-a pus epistat pe moșta lui, că era om harnic și priceput la toate, de a făcut stăricică bună. Și toți flăcăii de pe malurile Jiului visau să-l facă socru. Că era bogat cum vă spuseși și n'avea decât o fată pe Ileana, un boboc de trandafir nu altceva. Dar vezi dacă-i era așa scris fetei? Logofătul Voicu nu-i băga în seamă pe flăcăii ce roiau împrejurul Ilenei, lui îi trebuia ginere cu moș și nici una nici alta, s'a hotărât s'o dea lui Kir Gheorghe Anastasiu, un negustor grec din Slatina, ce se pripășise pe la Bucovăi, unde luase în tăiere o pădure de ale Egumenului. Când a auzit fata vorba asta, să-i vie nebulie, mă rog, că era grecul bătrân și

urât. A început să plângă, s'a jelit ca de moarte, a dat în genunchi înaintea lui tatăl-său, dar de geaba, că Voicu una știa și una spunea: că și-a dat cuvânt grecului și nu vrea să se facă de ocară. Fata i-a spus că mai bine își face seama decât să-l ia pe grec, dar n'a fost chip să-l îndure. Dacă a văzut așa, Ileana a luat câmpii prin pădurile ce se țin lanț de Jiu, dar a prins-o numai decât. Și cum a pus mâna pe ea, Voicu a legat-o fedeleș și a suit-o în căruță, de unde s'au dus la Bucovăi, unde era grecul și unde l-au rugat pe Egumen de i-a cununat la zor și fără vorbă multă.

Dar Ilenii îi era grecul urât ca focul și peste zece zile, când negustorul era dus la tăiatul lemnului, ea s'a strecurat prin sat nevăzută și a fugit la Craiova la o mătușă a ei, soră cu măsă. A plâns, s'a rugat, și femeia a dus-o la un popă, ce i-a făcut jalbă la Episcopie, ca să'o desfacă de bărbat, că n'a fost cununată cu voia ei ci cu deasila. Pe vremea aceea, episcopul Râmnicului sta la Craiova în casele dela Episcopie, unde sunt acum Tribunalele. Și s'a luat dar în cercetare pricina numai decât.

S'a judecat Ileana cu grecul ei, doi ani. A adus martori ce au jurat pe sfânta cruce și cări au spus tot așa cum fusese de s'a dat pe șleau toată tărășenia, dar ce folos? Grecul avea parale și a pus pungă lângă pungă de a făcut punte de sub clopotniță până în iatacul Vlădiciei. Sfârșitul a fost că episcopul a zis că Ileana fusese bine și legiuit cununată cu grecul și i-a dat poruncă să se întoarcă numai decât înapoi la bărbat.

Ileana n'a înțeles lucrul așa și desnădăjduită de judecată strâmbă, s'a suit în pod și șe-a pus ștreangul de gât. Norocul ei a fost că s'a suit tocmai atunci în pod mătușe-sa după niște rufe și a dat peste ia când se legăna între viață și moarte; ia tăiat ștreangul dela gât, a luat-o cu binele și a mai liniștit-o puțin, sfătuind-o să aibă răbdare că și-o face Dumnezeu milă de ea.

Iu opt zile după asta, au aflat însă că grecul a cerut dela stăpânire dorobanții să-și ridice nevasta cu deasila și s'o ducă la el acasă. Ei ce te faci acum? Pe unde scoți cămașa? Că Ileana se jurase că se aruncă în Jiu dar vie nu mai pune grecul mâna pe ea și mătușe-sa pricepea că așa o să și facă, dacă o iau dorobanții s'o ducă la Bucovăț. S'a gândit, s'a răsgândit până ce s'a hotărât s'o scape de moarte pângărească. A ascuns-o într'un pătul cu porumb, de n'au aflat-o dorobanții; apoi după ce s'au dus, i-a dat un rând de haine bărbățești, un cat înșelat și răvaș de drum. Acum, cum o da Dumnezeu, ne poate! Ia-ți lumea în cap și vezi unde-i ajunge, apucă-te de treabă. — Las pe mine, mătușică!

Și a pornit Ileana pe Amaradia în sus, a alergat prin munți până a trecut Oltul înot călare la Râmnic. Nu s'a oprit de groaza grecului decât în Mușcel la Câmpulung să-și caute stăpân. Și a intrat ca fecior în casa unui boer de acolo, Ionifă Stâlpeanu Treti-Vistier.

Cu hărnicie și pricepere a slujit Ilie pe boerul lui și arătându-se credincios casei de care ținea acum, și-a câștigat dragostea stăpânului

de l-a făcut numai decât vătaful curții și mâna dreaptă a lui. Dar nu numai Stâlpeanului îi era milă de logofătul Ilie Prisăcaru, ci și fetii boerului. Că Stâlpeanu era văduv, avea o singură fată balae, pe Marița, care făcea din taică-său tot ce vrea. Și-a pus dar Marița în cap să-l pricopsească pe Ilie și l-a pricopsit, că nu s'a lăsat până ce nu l-a văzut Căpitan de poteră, că, Ilie spusese așa, ca să-și piardă de urmă, că a fost căprar de dorobanți la polcovnicia judeșului Dolj.

Căpitan de poteră, Ilie a făcut minuni în Muscel. În trei luni de zile a curățit plaiul de tâlhari de nu le venea oamenilor să creadă. Nu se mai pomenea de hoji de cai, nici de haiduci. Vitele le lăsau oamenii să pască de capul lor, că doar lupul să mai fure câte una; iar oamenii cei mai bogați dormeau cu ușile la perete și fără pic de grija. Căpitan Ilie stărpise și sămânța de om rău, că-i știau toți de frică și dau de el unde nu gândeau. Era neadormit și gata la alergat. Boerii, negustorimea și sătenii îl ridicau în slava cerurilor și când s'a întâmplat de a murit balcovnicul, toți l'au cerut pe el. Și-uite-l acum pe Ilie polcovnic cu caftan, boer catafto.

Marița care se uita la el ca la un cireș copt, n'a mai putut de bucurie. Și-a luat inima în dinți și i-a spus lui taică-său că ei îi este drag polcovnicul Ilie și nu ia pe altul de bărbat decât pe Ilie Prisăcaru. V'am spus că Stâlpeanu nu cuteza să stea înpotriva fetii; și-a înghițit necazul, că ar fi vrut el alt ginere boer de neam și nu unul ce-i fu-

sese slugă, dar n'a mai zis nimic. A chemat pe polcovnic la el și i-a spus că le dă o blagoslovenie să se cunune, și să se pregătească de nuntă.

Bietul Ilie a înghețat. Cum să facă, cum să dreagă n'a mai știut că de făcea nazuri, râdea lumea de el, îi eșeau vorbe și cine știe, te pomenești că ar fi căzut iar în ghiarele grecului. S'a arătat voios și au făcut nuntă cu alai mare de a ținut o săptămână chiolhanul.

Deste un an a murit socru-său, de a rămas polcovnicul Ilie stăpân, pe toată averea Stâlpeanului. Mărița era ferice de ea și toți spuneau că polcovnicul o să ajungă departe, că era harnic, cinstit și priceput la toate. Se vorbea de el ca de ispravnicul de mâine, că el ținea județul în mână, întocmai cum ținea măica Italia schitul. Dar vezi dumneata, dacă nu era firească înălțarea asta, peste trei ani s'a întors foaia.

Intr'o zi de Sântul Ilie, la bălciul din Câmpulung, s'a încins o bătaie mare între negustorii veniți eu maria acolo, de i-a închis dorobanții pe toți și i-a dus la polcovnicie. Intre cei ce se luaseră la bătaie era și Chir Gheorghe, venit să cumpere și să ca să-și acopere niște case ce-și clădea. Polcovnicul l-a cunoscut numai decât și i-a dat drumul repede ca să nu prindă de veste grecul cine-l judecă. Dar ți-ai găsit cu grecul? A ghicit Kir Gheorghe în fața cui sta el, dar de frică s'a smerit și a plecat, cu un sărut mâna spus polcovnicului ce i-a strigat: Hai, cară-te, să nu te mai prind prin Câmpulung că o păjești cu mine rău,

Grecul a mai făcut o metanie și gloș la București s'a oprit. Acolo boerii cei mai mari, la care a alergat de le-a cerut sprijin ca să-și ia nevasta, ziceau că e nebun, că-l știau toți pe polcovnicul Ilie și nu puteau crede așa comedie. In cele din urmă, ca să se scape de Kir Gheorghe, a trimis Domnul un om la Câmpulung să cerceteze. Omul domnesc a tras la polcovnicul ca și cum ar fi venit să-l vadă și după ce au stat cu toții la masă, a luat la o parte pe polcovnic și i-a spus de ce a venit, Ilie numai decât a înțeles că s'a îngroșat gluma, dar nu s'a dat bătut, ci a răspuns că pricina lui cu grecul e o taină pe care nu o poate desvălui decât lui Vodă. A doua zi au plecat dar amândoi la București, ca doi prieteni, de n'a ghicit nimeni despre ce era vorba.

De vremea aceea domnea Grigore Vodă Ghica, tatăl lui Beizadea Mitică, un om bun și cu frica lui Dumnezeu, care auzise și el de vredniciile polcovnicului Ilie și se gândea să-l facă ispravnic la Mușcel. L-a chemat dar numai decât să-l asculte.

Și polcovnicul, cum a intrat în iatacul lui Vodă, a dat în genunchi și plângând i-a sărutat pulpana antereului. Așa plângând i-a spus lui Vodă totul din fir și până'n așa și i-a zis: Acum știi tot, Măria Ta, și fă cu mine ce vrei, închide-mă în ocna părăsită, spânzură-mă, fă ce crezi Măria Ta, numai un lucru mă rog eu Măriei Tale, nu mă da grecului.

Lui Vodă i s'a făcut milă, și a trimis numai decât la Mitropolitul

de s'au sfătuit amândoi ce era de făcut. Mitropolitul a găsit un canon ce desparte de bărbat pe cea ce cere călugăria, și au sfătuit amândoi pe Ileana să facă așa. Ea s'a învoit numai decât și dela Vodă, înbrăcată tot ostășește, au pornit-o cu acelaș om domnesc în căruța de poștă, aici în Ostrov, unde au călugărit-o numai decât de a ajuns malca Italia care o vedeți.

Grecul s'a întors la Slatina văduv și s'a însurat cu o grecoaică de

ale lui, că sunt mulți greci pe la Slatina. Mai greu a fost cu cucoana Marița, care în nevinovăția ei nu pricepea nimic și plângea după bărbatul ei, de râdeau boerii și cucoanele de ea. Norocul ei a fost că au intrat atunci Muscalii în țară și s'a amorizat de ea un Muscal, căpitanul Navasaltov, care a luat-o de nevasă și a plecat cu ea în Rusia, unde dacă n'o fi murit trăește și în ziua de azi.

Casa în care nu domnește iubirea, nu poate fi loc al liniștei. În societatea femeii, bărbatul trebuie să dovedească inteligență calmă și seninătate de spirit, mai mult de cât violențe și spirit scâpărător; fire genilă și gingașă, mai mult, de cât văpaie și pasiune. Un spirit prea vioiu nu se alipește de casa omului care, obosit, caută odihnă; o natură prea aprinsă îl conturbă.

Tailor.

În toate țările și în toate timpurile acea lege care va favoriza Creștinismul va fi o excelentă lege, căci această religie, deși pare că nu ar avea în vedere decât fericirea în viața viitoare, este totuși dintre toate religiunile acea care poate contribui mai mult la fericirea noastră pe pământ.

Extrema sa utilitate derivă din învățămintele și consiliile sale care toate tind a păstra moravurile.

Enciclopedia Franceză.

IDEI • OAMENI • FAPTE

• VIATA ÎN STRĂINĂTATE •

Documentație pentru organizare socială.

Acțiunea populară franceză.

Congresele și străduințele uniților pentru a-și coordona faptele, al caror ciment este credința comună, trebuie să aducă roadele lor și să se resimtă nu numai în puțin numeroasa lor familie, ci în afară de aceea, în marele suflet al neamului căruia trebuie să-i redea și să-i încurajeze, apropierea, nădejdea și isbânda întotdeauna spre spiritualitate și ideal, spre Dumnezeu.

De multe ori pentru aceasta se întâmplă, că cei cari merg din nainte sunt aceia cari de obicei sunt presupuși dinapoi. Un mijloc de ai face parte credinciosului de ceiace am putea numi astfel o iniversare a sarcinilor este, acțiunea populară — Imaginați-vă la noi ce imense servicii ne-ar putea aduce o organizată, și nu o sporadică acoperire a lacunelor de conștiință, de inițiativă, de morală cari s'ar putea ivi printre oamenii bisericii.

Spre pildă avem un preot bețiv, iubitor de arginți uitând orice preocupare sufletească nu numai pentru poporeni lui ci chiar dentru sine însuși, acțiunea populară reacționează și-l avertizează. Membrii ei îl tratează cu acele sentimente cari se impun în anumite momente conduși întotdeauna de scopul final: menținerea respectului de care îl datorăm bisericii bine știind că orice refacere și întărire a moralei e posibilă numai prin ea și cu ajutorul ei.

Avem într'un alt sat un preot zelos, modelul slujitorilor lui Dzeu, acțiunea populară e alături de el; îi procură mulțumirea de

care are nevoie și în felul acesta îi amenajează imboldul pe care-l simte de a face binele și frumosul.

În felul acesta — bine înțeles în câteva cuvinte — înțeleg transplanterea la noi a acțiunii populare franceze.

* * *

Acțiunea populară franceză a fost fondată în anul 1903 la Reims.

Citindu-i dare de seamă asupra celor 26 ani de existență, am avut impresia că acestei mișcări spirituale pe teren lucrativ îi corespunde cooperarea.

În primii ani — zice darea de seamă — acțiunea populară a făcut eforturi perseverante de instrucție corporativă. Ea se nizuia să captiveze bunavoința pentruca servindu-se de forța exemplului — „brève iter“ — să-și poată realiza planurile ei sociale: sindicate, mutualități, cooperative, organizații penzionare și de dotare, cercuri de studii . . . și mai ales cât de puține vorbe.

Astăzi contactul Acțiunii populare cu opinia publică e făcut. Ea e alături de Cercul uvrier, de Tineretul catolic, de Săptămâna socială, de Federațiile sindicale, de conferințele organizate sub numele Sf. Vincențiu de Paul, pentru restaurarea ordinii sociale creștine.

În numeroase publicații Acțiunea populară franceză, servește fiecărui membru al său hrana intelectuală corespunzătoare gradului de cultură și preocupărilor. Deasemenea felul în care cineva e membru al acestei organizații, impune abonarea revistei corespunzătoare. Sindicatele țărănești au publicația lor muncitori din fabrici deasemenea. Femeile uvriere, mamele de familie, tinerele fete au revistele lor săptămânale.

Cu un cuvânt L'action populaire face apostolat, un apostolat cu mijloace moderne și pentru timpuri moderne.

Pontificii romani nu au încetat să încurajeze aceasta instituție îndată ce la câțiva ani de existență a dat dovada respectării disciplinei catolice. Piu X în 1909, Benedict XV în 1919, Piu XI în 1926 au confirmat serviciile imense pe cari le aduce Acțiunea populară, bisericii.

* * *

Iar acum revenind la ceiace ne lipsește și nouă, pe lângă

neprecizante constatare că ne lipsesc multe, va trebui să susținem că *înainte de toate* ne lipsești o acțiune populară. Și în biserică, ca și în mișcare culturală, și în politică, cași pe terenul economic ne lipsește ceva din jos în sus, ca-să nu vorbim despre ceia ce ne lipsește din sus în jos. Eu pot aci să-mi exprim o modestă părere, pe care cei zece ani de țară românească mi-o justifică pe deplin: domnii noștrii, conducătorii noștrii, sau zăpăcit sau buimăcit pierzându-și busola (onoare excepțiilor) de bucuria cea mare a unirii idealizate și de perspectiva sperțurilor realizate. Singur țaranul și-a păstrat calmul și moralul sacrificiilor, pe cari le mai aduce încă, nădăjduind zile mai bune. Domnii au ajuns până să-i turbure și liniștea sărbătorilor.

În fața acestei majestetice ținute trebuie să ne simțim sdrobiți și recunoscători. Țaranul român a câștigat o nouă luptă, aceea a sufletului, el este astăzi, cași intotdeauna, arbitru biciuitor al ticăloșiilor claselor suprapuse.

Trebuie să se găsească mijlocul prin care aceste admirabile calități morale și de caracter să se însiruie alături de ale celorlalte popoare, cari își trîmbiță Jumiî întregi, de multe ori, becijnice mascarade și copii de virtuți.

Acțiunea populară e conștiința mulțimii în lucrare.

Ion Sălăgianu.

„Nenumărate pilde din Istorie ne arată, că prin nepriceperea și neînțelegera, prin necredința, imoralitatea și corupția celor mai mari, prin siluirea conștiinței și prin sugrumarea sentimentelor religioase ale mulțimii cetățenilor, s'a ruinat și au perit state mari și puternice și neamuri vestite oarecând au apus și dispărut, cucerite fiind și subjugate de alte mai mici, dar cu conducători mai buni și mai înțelepți“.

Dr. Iacob Radu: „Vestitorul“ No. 23—1928.

BULETIN LITERAR

INSCRIȚIUNEA LUI ABERCIUS.

Savanții au chemat-o „*Regina inscripțiunilor creștine*”

E vorba de un epitafiu, în 22 de versuri, unui Abercius de Hieropolis în Frigia (Asia Mică) unde probabil a fost episcop. Savantul englez Ramsay a descoperit în 1885, o parte des-
tul de însemnată a textului original. E desigur creștină și datează din sfârșitul veacului al II-lea discret pentru a ascunde păgânilor misterele (creștine).

Sub un alegorism de un simbolism transparent autorul ne vorbește clar de Isus Mântuitorul și de Biserica Romei, de Maica Domnului și de Botez, de Sf. Liturghie și de Sf. Cumincătură, de rugăciunea pentru morții etc. . . .

Iată textul original, dar separăm fiecare vers cu o lini-oră verticală :BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Cetățean a unui oraș distins, am făcut acest (mormânt)|
fiind încă viu, ca să am aici într'o zi, pentru trupul meu,
[un (loc)|

Numele meu e Abercius; eu sunt discipolul unui păstor
[nepătat|

care păstorește turmele sale de oi prin munți și văi,
și are ochi foarte mari cari le văd toate.|

El m'a învățat scripturile credincioase.|

El m'a trimis la Roma să admit (cetatea) suverană|

să văd regina cu vesminte de aur și cu încălțăminte de aur.|

Acolo (la Roma) văzul un popor care poartă un pecet
strălucit|

Am văzut și șesul Siriei și toate orașele și Nisibă|
dincolo de Eufrates. Pretutindinea am avut confrăți|
aveam Paul ca . . . și credința pretutindinea mă conducea.|
Pretutindinea îmi dă de mâncare un pește de izvor,
foarte mare, curat, pe care îl pescui o fecibară nepătată.|
Ea îl dădea neîncetat de mâncat prietenilor.|

Ea are un vin delicios, ea îl dă cu pâine.
 Abercius am poruncit să fie scrise aceste lucruri aici
 în vârstă de 72 de ani.
 Confratele care înțelege să se roage pentru Abecius.
 Nu trebuie pus alt mormânt peste al meu
 De altfel 2000 piese de aur pentru fiscul roman
 și o mie pentru patria mea iubită Hieropolis».

Pietrile de mormânt nu pot să fie un catehism sistematic și mai puțin încă o teologie dogmatică dar epigrafiile creștine sau știința inscripțiilor antice ne vorbește adeseori precis, și clar despre Biserică, (cu caracterele sale, ierarhia sa și cultul său) despre creațiunea (ingeri și demoni, omul) de persoana lui Isus, de Sacramente, și de cele din urmă ale omului.

Tot așa pentru etica sau știința moravurilor, inscripțiile vechi ne amintesc virtuțile creștinești fie individuale, fie familiare, fie civice sau sociale. Prin ele se observă bine ce schimbare minunată a produs creștinismul curățind, înălțând, transfigurând fiecare suflet, orașe și popoare întregi.

Studiul arheologiei creștine mai ales al secției epigrafice așa de bogate, va ușora „unirea credinței” cea cerută de la Bunu Dzeu, de fiecare preot creștin în fiecare Liturghie, *unirea credinței* așa de bine dovedită în pietrile, mozaicile și picturile vechi.

Rezumând studiile savanților vom da altădată cititorilor noștri „*Catehismul Catacombelor*” ca să vorbim așa, adică vom grupa învățământul religios care se desprinde din venerabilele monumente creștine.

Atunci vom înțelege de ce anglicani, luterani, reformați s'au convertit la creștinism sub forma sa catolică-ortodoxă ca cea mai conformă credinței celor dintâi creștini.

A. MARIANUS.

ISTORIE ȘI ARTE

Contribuțiuni la studiul cauzelor cari produc „Cancerul“.

(continuare)

Însă odată desechilibrul produs într-o specie de celule, ele pierd funcțiunile menționate mai sus și dobândesc în schimb după cum am văzut o altă proprietate nouă de a crește încontinuu care creștere produce o disordine în țesutul sau organul în care s'au dezvoltat.

Țesuturile normale sunt distruse încetul cu încetul prin pătrunderea celulelor canceroase cari distrug pe cele normale apoi trec mai departe în mușchi, pătrund în vasele sanguine sau prin vasele limfatice, pe unde sunt duse mai departe în tot organismul instalându-se pe noi organe formând tumori asemănătoare cu cele primare, numindu-se *metastaze*.

Deci în rezumat ce este o celulă canceroasă? Este o celulă *neoplasică* inflamatoare care este născută din organism și care a depășit toate legile cari mențin federațiunea celulelor și țesuturilor normale. Se comportă vis-a-vis de organism ca o străină, o inamică. De când activitatea înmulțirii celulelor normale era disciplinată regulată, a celulei canceroase este excesivă, fără frâu. Această celulă canceroasă o putem numi cu drept cuvânt o *celulă anarhistă*.

Putem considera problema cancerului formată din două mari procese,

1. Transformarea celulei normale în celulă bolnavă, neoplasică sau canceroasă.
2. Creșterea și proliferarea celulei canceroase, formând tumori, adică cancerizarea țesutului care generalizându-se determină — cancerizarea organismului.

Deci problema cancerului putem spune că se rezumă la o problemă celulară dovedită și studiată de lumea medicală. An-

tăzi ne rămâne să punem la punct adevărata cauză producătoare de cancer.

Toate cercetările făcute în domeniu medicinei au frumoaşa menire de a salva pe bolnavi, de a alina suferinţele şi mai cu deosebire de a preveni de boale care le-ar putea cauza moartea.

Am arătat în articolul precedent progresul făcut de medicină în cunoaşterea teribilei boli care bântue întreaga omenire *Cancerul* deci posibilitatea de a face diagnosticul lui.

Ştim astăzi ce este cancerul. Toată lumea admite că afecţiunile canceroase sunt boli ale aparatului funcţiunii de reproducţie al celulelor. Se pune însă întrebarea dacă aceste afecţiuni sunt provocate de intervenţia unui agent microbial sau chimic.

Lucrări de mare importanţa au adus lumină asupra acestei chestiuni.

S'au citat cazuri numeroase de cancer la indivizi provocate prin desvoltarea şi exploatarea unor industrii ca distilarea hulei, petrolului cu derivatele sale şi astăzi toate aceste boli sunt cunoscute sub numele de cancere zise industriale.

Exemple sunt destule care ne aduc dovezi sigure, putem cita cancerul gudronului observat de Manouvrier, cancerul parafinei observat de Volkmann la lucrători din fabricile de anilina, cancerul petrolului descris de Weinberger şi alte nenumărate cazuri provenite din exploatarea acestor industrii.

Cea ce s'a observat la omeni s'a putut face pe cale artificială la micile animale de laborator. S'a organizat studiul metodic al cancerului experimental în marele laboratoare din Paris, Londra, Copenhaga, Bruxelles şi în marile centre din America.

În general studiul experimental al cancerului se face pe mici animale de laborator, cobai, şoareci albi sau gusgani; pentru că ele nu costă mult, nu ocupă prea mult loc într'un laborator şi mai cu seamă că înmulţirea lor se face într'un timp foarte scurt deci posibilitatea de a le observa uşor.

S'a izbutit să se producă cancerul la micile animale de laborator cu ajutorul gudronului — sau mai bine zis unor anu-

mite substanțe ca CH_2 conținute în fracțiunile de gudron care fierb la temperaturi înalte.

Leich în urma aplicațiilor de uleiuri brute extrase din parafina pe pielea a 74 șoareci, pe 30 obține tumori, adică, o adunătură de celule, de țesuturi asemănătoare cu țesuturi normale dar având o creștere cu totul deosebită de creșterea normală și trăind pe socoteala organismului fără a îndeplini vre-o funcțiune utilă lui.

Murray produce tumori canceroase la șoareci cu ajutorul unui extract de gudron.

Deasemenea Russel produce un sarcom, adică tumori cari au ca origină țesutul conjunctiv — la șoareci și guzganii prin injecții cutanate și repetate de gudra.

Toate aceste experiențe multiple nu fac de cât să ne adună dovezi sigure și să concludem ca această boală nu provine de o cauză internă sau externă ocazională. Iritațiuni vechi, ulcer, arseni, cicatrice vechi, calculi biliari, etc. Pentru a întări mai mult această teorie voi arăta câteva experiențe făcute asupra șoarecilor albi provocată prin badigeonarea cu gudron.

Am dat boala la tineri șoareci ungându-i la ureche cu gudron din vid, în un interval de câteva luni. La început le a căzut părul la regiunea badigeonată, apoi s'a dezvoltat o mică redicătură sau în termen medical o Keratoză care ar corespunde cu un stadiu precanceros, apoi o invaziune abundentă de celule din papilele de sub derma urmată de o Keratinizare mai activă cu totul specială care ne permite să precizăm dezvoltarea cancerului.

Ceva mai mult examinând la microscop fragmente din țesutul bolnav, am observat un fapt important; dacă variam felul de gudron îmi dădea rezultate surprinzătoare.

De exemplu în loc să badigeonez șoareci puși în observație cu un gudron necunoscut am luat gudron de Strasburg, cancerul după câteva săptămâni a fost contractat pe micile animale în loc de 4 luni și într'o proporție mult mai mare, cam 50%.

Odată contractată maladia, în loc se urmez badigeonarea cu același fel de gudron am schimbat cu o altă varietate, gudron de Lausanne, celulele bolnave n'au fost absorbite ci din

contra boala s'a accentuat. Continuând badigeonarea însă cu gudron de Zürich boala s'a agravat.

T A B L O U.

Gudron de Strasburg — — — boala se efectuează
 „ de Lausanna — — — „ se accentuează
 „ de Zürich — — — — „ se agravează

Această variație în gudron și care dă cancerul este cauzat de compoziția chimică intimă a gudronului pe care uni savanți au studiat o cât se poate de profund. Printre cei mai de seamă citez pe Mr. André Coulon care s'a ocupat în special de această chestiune.

El ne a arătat că badigeonarea cu ajutorul diferitelor variații de gudron timp de 21 zile a dat rezultate indicate în tablou de mai în jos unde se remarcă că gudronul Pictet adică prima varietate nu este cancerigen pe când la celelalte gudroane puterea cancerigenă crește cu cât descrește cantitate de arsenic.

T A B L O U.

Numirea speciilor de gudron	gr. Ars. pentru 100 gr. gudron.	Șoareci cancerizați după 21 zile la %
gudron în vid conține	0.80	0
„ de Strasburg	0.40	40
„ de Paris	0.31	53
„ de Lausanna	0.36	69
„ de Zürich	0.34	98

Insă Mr. André de Coulon transformă gudronul din vid care nu era cancerigen în gudron cancerigen adaugându-i câți va corpi organici, ca antracenu, cerbazolul, naftalina și acridena. Aceste observații sunt de o importanța capitală în studiul cancerului experimental și nu face de cât să întărească nouă teorie celulară.

Autorul merge mai departe cu studiul și concludă că nu numai acestei nouă compoziții chimice se datorește starea precanceroasă și canceroasă a șoarecilor ci și unei stări fizico-chimice sau mai bine zis unui sistem creat prin asocierea acestor substanțe care se găsesc normal în gudroanele sus citate.

O mai mare clarificare a acestei probleme se datorește extinderea ce a luat-o în laboratoare cultivarea de celule izolate în vitro.

Unli bacteriologi au căutat să vadă dacă în celulele cultivate în vitro, de exemplu celule embrionare, nu ar fi posibil ca prin introducerea anumitor soluțiuni cu produse chimice să le transforme în celule canceroase.

S'a încercat adăugându-se diluții de pentoxid de arsen sau soluțiuni slabe de gudron la culturi tinere de celule embrionare splenici de găină.

După 10 pasagi cu un interval de câte 48 ore se observă că aceste culturi se dezvoltă. După alte 10 pasagi nu se mai adaugă nici una din aceste substanțe chimice însă culturile continuă să fie cultivate timp de o lună în mediile obișnuite, adică părți egale de plasmă de găină plus extract embrionar. Deja în 6 pasagi s'a observat topirea plasmei ceace este un caracter special al celulelor maligne.

Din aceste culturi astfel preparate am inoculat 2 culturi la o pasăre sănătoasă și după un interval de 3 săptămâni s'a observat o tumoare care creștea foarte repede. O analizând la microscop se constată că este vorba de un sarcom cu celule polimorfe. Această tumoare se poate transplanta în serie producând moartea pasărei în 3—4 săptămâni.

Carrel a fost printre primii care s'a ocupat cu aceste cercetări apoi Laster reușește să producă un sarcom la găini în modul următor. La intervale de o săptămână injectează întra venos gudron iar în 8 zile dela ultimă injecție scoate plasma și cultiva cu ea celule splenice embrionale de găină făcând 6 pasage. Aceste culturi fiind inoculate la o găină sănătoasă s'a dezvoltat un sarcom cu celule uniforme.

Deci din cercetările făcute asupra celulelor normale și canceroase concludem un fapt și anume că nu numai un anumit fel de celule cum ar fi macrofagele sunt capabile de o transformare adică de a deveni bolnave ci toate celulele în general.

Carrel a explicat foarte bine mecanismul formării tumorilor canceroase și anume: în cazul iritației cronice prin badigeonare cu gudron se produce mai întâi un proces inflamator cu

tendința de regenerare din partea celulelor țesuturilor prin îngrămădire de leucocite care dau celulelor fixe o cantitate mare de substanțe hrănitoare de natua albuminoidă. Aceste îngrămădiri de substanțe determină o puternică proliferație a celulelor fixe, cu tendința de o segmentare puternică și ar juca rolul de un iritant care ar împinge nucleul celulei să se dividă, iar la sfârșit prin formare de așa zise papi formate din celule tinere. Aceste celule cu timpul s'ar canceriza sub influența tumorilor organice modificate prin gudron. În general cancerul ia naștere prin transformarea unei leziuni preexistente care se cheamă starea precanceroasă, cum sunt leziunile formate din produse chimice, sau din cauza unor iritațiuni externe.

Acestor faze preparatoare le urmează o primă fază a cancerului adevărat, așa numită fază localizată pentru că un oarecare timp foarte variabil cancerul rămâne localizat la locul său de origina ca pe urmă să se manifeste în restul organismului dând o maladie generală.

A doua teorie adică teorie microbiană este discutată însă este departe de a contrazice pe prima, adică cea celulară.

S'a observat că prezența unui mare număr de parazite și de microbi care s'au găsit într'un mare număr de tumori canceroase, a făcut pe mulți bacteriologi să creadă că aceștia ar fi agentul causal al cancerului. Dar până astăzi partea experimentală, adică să se poate transmite boala la micile animale de laborator au dat rezultate negative.

Virusurile care se crede că provine de un agent filtrant infecțios nu este de cât o substanța care posedă unele proprietăți de Virus fabricate de țesuturile găinei sub influența corpurilor chimice.

Pentru a concluda acest studiu al procesului canceros susțin teoria celulară de altfel a multor bacteriologi asupra provenienței cancerului -- adică este o boală intimă a celulei provocată de cauze multiple accidentale expuse mai sus.

INFLUENȚA CREȘTINISMULUI ASUPRA ARTELOR.

Mio.

„Vivos educens de marmore vultus“
(Horafiu).

(continuare).

Operile literare principale în cari se remarcă mai mult influența bisericii sunt: „Ierusalimul liberat“ a lui Torquato Tasso; ale spaniolului Calderon dela Barca numite: „Autor sacramentalis“ în care căută eroismul creștin, care e împreună cu cununa nevestejiță a învingerii, după visul a acestei vieți, descopere în mod practic tainele adânci ale creștinismului. Calderon dela Barca este poetul căruia i-a succes într'o măsură însemnată să scoată în relief caracterul universal al catolicismului și să-l uniască cu cel național. Eroii lui sunt catolici cu trup, cu suflet, însă îmbrăcați în haine spaniole.

Poemele lirice ale franciscanului Jacopone (sunt ca „oginda în care se reflectează întreaga viață internă a omului, dela mișcările prime ale peninții, până la cufundarea totală în adâncimea iubirii lui Dzeu“¹⁾) Aceste mărgăritare prețioase menite a împodobi literatura bisericii, sunt mici tratate de teologie practică, frământările sufletului creștin pentru înjuria adusă lui Dzeu.

Plastica din toate timpurile va avea în Michel Angelo pe reprezentantul ei cel mai de seamă; ca prin dalta lui a ajuns la perfecțiunea cea mai mare, așa încât contemplând statua lui „Moisi“, a uitat că e statuă de piatră și lovind-o a zis: „Parlami Moisi“ Vorbește-mi Moise.

Dar coroana operilor de artă o formează picturile nenumărate; a căror subiecte reprezintă diferite scene religioase.

Artiștii creștini, adânc pătrunși de adevărul bisericii creștine nu s'au mulțumit numai cu contemplarea spirituală a persoanelor maestose și a scenelor însemnate, ci le au fixat exteriorizându-le, dându-le formă accesibilă și acomodată ochilor truștii. Astfel s'au născut capodoperile de pictură,

1). op. cit... pag.5.

Din ele s'ar putea reconstitui întreagă istoria creștinismului, dela început, până la sfârșitul lumii. Concepțiunile celea mai înalte, până la cari se poate înălța cugetul, scenele celea mai pline de groază a judecății din urmă, toate sunt exprimate în aceste capodopere. Subiectele predilecte ale picturii au fost, moartea Mântuitorului în care după cum spune Grama în „Ist. bis. univ“ se întâlnesc dreptatea cu bunătatea divină, și în care iubirea, pacința și tăria Răscumpărătorului, oferă artistului un câmp foarte vast producțiunilor artistice“. P. V. Maria, ca cea mai desăvârșită ființă omenească, cuprinde toate motivele acelei desăvârșiri cari pot să inspire pe artist. Principalele momente din viața P. V. Maria, toate au fost exprimate de pictori, așa d. e. scena când îngerul Gavril îi rostește, că va fi Mama Domnului, ținând în brațe de Isus, ca „Madonă“ ori plângând lângă cruce, ca „Mater dolorosa“.

Când vorbim despre operele pe pictură, nu putem să nu amintim și numele acelora, cari în această artă au atins culmile acelei perfecțiuni, pe cari nici înainte și nici după ei, nu le-a atins nimenea. Numele lui *Rafaële Sanzio* (1520), ne aduce aminte de „Madona“ și „Mater dolorosa“. *Fiesole* ne amintește pe Isus restîgnit, cu rama din coastă sângerândă; apoi „Cina de pe urmă“ spune, că *Leonardo da Vinci* (1519) este regele și favoritul muzelor picturii. Toți acești titani ai artei, formează și deschid căi nouă, pe cari numai aceia vor putea înainta cari ca și dâșii — vor fi pătrunși de spiritul și adevărătatea creștinismului.

Acest uriaș seceriș de capodopere în toate domeniile frumosului, răsărite în și prin biserică, dela catacombe până în zilele noastre, este mai mult decât o comoară și un titlu de glorie pentru ea. Este dovadă neîndoioasă despre extraordinară ei putere creatoare în câmpul frumosului, care și pe viitor, ca și în trecut, pe altarele noastre își va găsi motivele și idealele supreme de inspirație, avântul și tăria supremă de realizare.

III.

Intr'adevăr chemarea artelor este să ne redea frumosul în înțelesul strict al cuvântului, pe care degeaba îl căutăm în natură. Dar oare ce este acest frumos? *Lamennais* zice că e :

„Cuvântul“ sau descoperirea și arătarea formei nesfârșite“. De dreptul, căci toate lucrurile frumoase din lumea aceasta sunt niște copii, cari își au originalul în înfinita frumusețe divină.

Artele tind spre perfecțiune și cu cât idealul artistului e mai sublim și cu cât știe să-l exteriorizeze mai îndemânatic, cu atât opera lui se va apropia mai mult de perfecțiune. Care artist are un ideal mai sublim, decât artistul creștin care contemplează și care are în vedere suprema frumusețe, frumusețea divină ? !

Creațiunile artistice ale creștinismului le vestește trecutul și prezentul; trecutul prin cecece a făcut, iar prezentul prin cecece crează. Dar de unde putem noi ști, că acea putere misterioasă care s'a revărsat până acuma din creștinism și a îmbogățit alimentând fără încetare câmpul tuturor artelor, în viitor nu va seca ? — O știm aceasta de acolo, că creștinismul catolic cuprinde în inșeși învățăturile lui, în inșeși organizațiile lui esențiale, acei factori cari sunt necesari pentru progresul artelor.

Să privim pe rând, unul câte unul, acești factori. Prima condițiune este: ca să facă să se deștepte înclinarea artistică nativă, în cele mai largi rânduri, așa că întrucât e posibil fiecăruia să i-se dea ocaziune, ca să cunoască arta, să nu rămână arta un monopol al celor mai bogați, pe când marea massă să nu poată avea ocaziunea nici măcar de a vedea operele înfăptuite ale artelor. În felul acesta, dacă în cineva se află aptitudinea artistică nativă, acelela i-se ofere ocaziune, ca această aptitudine să și-o descopere în el însuși și după aceea eventual să și-o desvolte.

Și oare cine satisface în modul cel mai desăvârșit acestei condițiuni decât biserica catolică, care are în toate ținuturile lumii, la toate popoarele, câte un muzeu în care se cuprind toate artele populare. — câte o biserică. În nenumărate locuri, biserica este singurul exemplar de arhitectură mai nobilă, mai aleasă; în ea sunt așezate lucrările sculptorilor și ale pictorilor și cari deși nu prezintă necondiționate valori artistice totdeauna, totuși cel puțin conlucrează necondițional la nobilitarea gustului artistic rudimentar, atrăgând atențiunea mulțimii asupra existenței acestui fel de îndeletnicire. Biserica inițiază poporul în arta

cântării; în biserică ascultă poporul accentele duloase ale armoniului, care înalță sufletele în sfere cerești. În biserică are poporul ocaziunea de a se desfăta în ascultarea neîntrecutelor cântece gregoriene, răspândite pentru a înalța sufletul popoarelor celor cinci continente, spre zările senine ale infinitului; pe când duloșia melodiilor orientale, înmoale inimile, îmblânzește patimi, nobilitează și înalță.

„Biserică adevărată a lui Isus Hristos, câte impulsțiuni binecuvântate, n'ai dat tu sutelor de milioane de inimi omenești, în curs de douăzeci de veacuri, cât de puțin însemnate, și ce minuscule sunt față de tine, toate sforțările omenești, cari cu toate acestea își scriu pe steagul lor răspândirea și influențarea artelor¹⁾. Dacă e într'adevăr ceva sau cineva care poate face nespuse de mult pentru deșteptarea la conștiința de sine a aptitudinilor artistice ascunse, atunci aceea este Biserica.

Dar chiar dacă se deșteaptă la conștiința de sine aptitudinea artistică, ei îi trebuie motive diverse, ca să se deștepte și *înclinarea spre deprinderea acestei aptitudini*. Cu cât sunt mai înalte motivele cari determină pe artist la deprinderea artei, cu atât această deprindere se va face mai cu efect și cu mai mare succes.

Dar oare cum satisface în mod mai desăvârșit acestei cerințe, cu motive mai înalte pentru deprinderea artei, ca Biserica care a destinat artele spre cel mai înalt și mai nobil scop, spre mărtirea și lauda lui Dumnezeu. — Nimenea n'a fixat un scop mai înalt artelor, decât Biserica care le-a făcut mijloace prin cari să poată câștiga oamenii mântuirea, întrucât gândul omului se îndreaptă prin ele, la Dumnezeu deșteptând în inimi iubirea pentru El.

Arhitectul nu-și poate închipui un plan mai grandios, decât acela ca să ridice locaș pământesc lui Dumnezeu, care sub speciile pâinii și ale vinului, locuiește între noi; să ridice icoană de piatră bisericii „animarum gratia sanctificante ornamentarum de vivis et electis lapidibus“) sufletelor împodobite cu grația sfințitoare, din piatră vii și alese. Cine a pus scop mai înalt picturii

1) Hittudományi folyóirat.

și sculpturii, decât Biserica, care le spune, că în cu'oarea și forma materiei de pe pământ, să ghicească sfințenia și frumusețea originalului, izvorul splendorii și al veșnicei frumuseți. Poate să aibă compozitorul motiv mai înalt de inspirațiune, decât acela, prin succesiunea minunată a sunetelor și prin varietatea armoniei, să ridice spre cer inimile și sufletele credincioșilor? În sfârșit poetul și oratorul ce vrea mai mult decât să ridice sufletele spre Dzeu, captivând priceperea cetitorilor și ascultătorilor și supunându-le voința.

Inșă omul nu poate trăi numai cu idei înalte, cu probleme speculative, ci cu idei de ordin comun, de aceea nu e de ajuns ca să ademenеști numai pe oamenii artei cu motive de inspirațiune, cu idealuri înalte, ci trebuie să ne cugetăm și la lipsele lor materiale. — Acesta încă e unul din factorii, cari permit dezvoltarea artelor. Și acest germen al dezvoltării artelor, încă se află în Biserică, ca nicăiri în alt loc. Cine a dat și dă atâtea lucruri artelor, ca Biserica care din punctul de vedere al artelor, e un muzeu care cuprinde tot pământul și care are sute de mii de muzee mai mici: bisericile dela sate?

Și mai are biserica încă o înrăurire și mai nemijlocită, și mai esențială, asupra prosperării artelor: Biserica perfecționează artistul prin aceea, că poruncește curățenia inimii, prin care mintea e nutrită cu idealurile cele mai desăvârșite, prin curățenia inimii, sufletul artistului își întinde aripile spre a zbura la cele mai înalte idealuri.

„Fericii cei curați cu inima, că aceia vor vede pe Dzeu“, zice mântuitorul. Dar nu numai în vecinicie îl vor vedea ei încă aici pe pământ, numai ei sunt capabili de desfătarea spirituală, în contemplarea idealului. Biserica, prin faptul că pune înaintea minții artistului, idealul de frumusețe cel mai neajuns, pe care-l așează în *infinit*, fără încetare îl îndeamnă pe artist spre perfecțiune. Despre frumusețea divină, biserica ne învață, că dacă am concentra toată frumusețea creată, dela cea mai îndepărtată stea până la cel din urmă picur de rouă, într'un fir de nisip și apoi această frumusețe concentrată, o-am înmulți de mii și milioane de ori, totuși n'ar fi decât o nespus de slabă umbră a frumuseții divine.

Și pentruca să poată fi exteriorizate prin artă toate frumusețile atât din ordul natural, cât și din ordul supranatural, și pentruca realizarea artelor să se poată face mai ușor, biserica deja de douăzeci de veacuri, adună simboalele cele mai expresive. Cei mai desăvârșiți artiști ai neamului omenesc, au conlucrat la compunerea limbii aceleia, care vorbește numai prin imagini, mil de artiști și-au jertfit totul pe altarul artei, ca jertfelor lor să divină un tezaur comun al contemporanilor și o moștenire de cea mai înconțestată valoare a urmașilor. Biserica universală îngrijește cu cea mai mare atențiune, moștenirile cele mai prețioase ale artelor, lăsând fiecărui popor individualitatea îndreptățită chiar și în artă. Capodoperile mai noi le răspândește cu toate acestea pe întreg rotogolul pământului. După toate acestea, vom da dreptate marele orator al catedralei „Notre Dame”, Felix S. I. care într'o vorbire, totalizând influențele creștinismului asupra artelor, a spus: „*Arta superioară își găsește în credința creștină baza cea mai solidă, în speranța creștină, ascenziunea sa cea mai sublimă. în iubirea creștină, energia cea mai puternică, în sfîntenia creștină modelele celea mai frumoase și în cultul creștin cel mai strălucit model de teatru*”¹⁾. „*Le grand art trouve dans la foi chrétienne, sa base la plus ferme, dans l'espérance chrétienne son ascension la plus sublime, dans l'amour chrétien ses types les plus beaux: et dans le culte chrétien, son théâtre le plus éclatant.*”

O sfântă biserică, mireasa binecuvântată alui Isus Hristos și învățătoarea întregului neam omenesc! Nu este în sufletul omenesc facultate, pe care să nu o fi cultivat, nici cută în inima omenească, pe care să nu o fi înnobilat. Nu e popor, care să nu fi simțit binefacerile tale, nu e regiune în care să nu fi pătruns soarele binecuvântării tale. Iubirea ta de mamă o descoperim în orice instituție de binefacere, artele toate vestesc desăvârșita ta cunoștința asupra naturii omenești inspirată Ție de Dumnezeu. Ce ferticire, să fii fiul unei *astfel de mame!*

1) L. Lachaud. La civilisation cit. la Hittudomany folyoirat.

NAPOLEON SAU CONSTANTIN CEL MARE ?

Pacea între sf. Scaun și Italia a fost iscălită în 11 Februarie a. c. la orele 12 în sala papală din palatul Lateranului, dat ordinioară de împăratul Constantin cel mare, papei sf. Silvestru.

Mirându-se de o împăcare pe care n'au știut-o prevedea cei mai mulți profani au strigat sau cel puțin s'au gândit: de ce papii au făcut atâtea protestări și rezerve de 58 de ani încoace?— Actul de la 11 Februarie, de o repercuțiune mondială a dat răspunsul potrivit: Tocmai pentru a obține în sfârșit toate condițiunile și dispozițiunile binefăcătoare și roditoare de acum.

Un concordat deosebit de favorabil libertăților bisericești și apostolatului creștin a preparat și justificat acordul.

Italia câștigă foarte mult, Biserica și mai mult. Italia va fi un stat pe de întregul creștin, pătruns de tot ceace a fost țaria și gloria „creștinătății“ în Evul Mediu. Statutul Bisericii catolice în Italia este într'adevăr admirabil. Catolicismul este declarat Singura religie dominantă; învățământul religios catolic este introdus în toate școlile primare și secundare, căsătoria religioasă este singură recunoscută de legală pentru catolici și singură are efecte civile; congregațiunile religioase primesc personalitatea civilă cu cele mai largi drepturi de recrutare și acțiune; guvernul se angajează să revizuiască întreaga legislațiune italiană în materia ecleziastică ca să-o pună în armonie cu dreptul canonic.

Cine cere mai mult? Iată un mare triumf pentru Biserică în Italia și se înțelege foarte bine că pentru a obține și asigura avantajii așa de însemnate, succesorul sf. Petru a renunțat la fostele sale state a căror administrație de altmintrelea l'ar pune azi în încurcături nepomenite încă.

Iată dovada unei înțelepciuni care nu e de pe pământ, ci care izvoarește din înălțimile cerurilor, venind de la sf. Spirit pentru binele Bisericii. Este sigur că „degetul lui Dumnezeu“ a lucrat aici!

Iată rușinați anticreștinii și anticlericali! Ei credeau că aproape e gata cu Biserica: iată-o biruitoare, mai vie și mai viguroasă ca oricând. Se înțelege deci cum au rămas încremeniți, zăpăciți, uluiți, buimăciți, năcuți chiar.

Iată sunt încă semne multe și mângăitoare că alte popoare vor urma exemplul dat de Mussolini preparând așa și ele triumful și unirea Bisericilor după ultima dorință a inimei lui Isus.

Trei „instrumente diplomatice“ (trei acte semnate) asigură, garantează noua stare de lucruri: 1. — Un tratat politic care rezolvă definitiv chestiunea romană; 2. — Un concordat care fixează statul Bisericii în Italia și relațiunile sale cu guvernul. 3. — Un acord, o înțelegere sau convențiune financiară care fixează suma pe care statul italian va plăti-o sfântului Scaun ca despăgubire pentru terenul confiscat, și normele după care se vor face vărsările.

Așa s'a rezolvit faimosă chestiune romană, chemată de mulți și de atâți ani «chestiunea nesolubilă, sau de nedescurcat» Par'că s'a întinerit „Vechea structură bisericească“.

Ne pare că din punct de vedere bisericesc Mussolini deja a întrecut pe Napoleon (de oarece Napoleon compromise efectele Concordatului adaogându-i Articole organice care erau reînvierea doctrinelor regaliste sau gallicane, parlamentare și janseniste despre guvernarea Bisericii. Mai mult, Napoleon făcu obligatoare în învățământul teologic Declarațiunea regalistă din 1682 care proclamă galicanismul politic și galicanismul bisericesc prin cele faimoase 4 Articole).

Însă credem că mult îi lipsește încă marelui Mussolini ca să merite să fie comparat cu Constantin cel mare.

Totuși se zice că și el s'ar bucura de o convocare la Roma a tuturor episcopilor din lume pentru a încheia Conciliul din Vatican precum Constantin îi convocase pentru Conciliul de la Nicea.

Cu Emanoil Bucuța, constatând de aproape că între „Apus și Răsărit deosebiri de dogmă sunt neînsemnate“, strigăm și noi tuturor fraților noștri ortodoksi «Roma ne chiamă».

Toate cele spuse de Italia să fie și pentru folosul și propășirea scumpei noastre Români. Timpul e aproape, în care va trebui să aleagă lumea întreagă: «sau Roma, sau Moscova».

A. MICU.

„CĂRȚI ȘI REVISTE”

Gallia: Revue d'Etudes françaises. Edition Jules Michelet 2 Rue Buzdugan. Jassi — Roumanie — Abonnement 150 Lei.

— Cercul Jules Michelet de pe lângă facultate de litere dela Universitatea din Iași, are o activitate destul de avântată ca să poată scoate o Revistă, în franțuzește. Un mănunchiu de studenți și studențe, sub conducerea profesorilor lor și în deosebi a Dlui N. Serban, și-au făcut o creștină de onoare de a-i da sprijinul, opere va servi la dezvoltarea literaturii franceze la noi. În cuvântare de prezentare prof. N. Serban, pe lângă unele motive, menționează și acela că „literatura franceză prezintă deosebite avantagii cari o fac indispensabilă dezvoltării noastre. Literatura franceză e latină...ea singură poate să ne ajute la latinizarea minorităților străine din România, căci prestigiul ei o impune acolo unde limba română e privită cu dușmănie.

Dorim revistei *Gallia* să aibă mult spor printre cercurile franco-române și printre elevii de la liceu, cărora li-ar ușora intrarea în problemele de cultură generală. Notăm la ca-

pătul Revistei o prea frumoasă traducere pe franțuzește de N. Serban a câtorva poezii a lui Eminescu.

Țara Bârsei. Apare la două luni odată. Redacția și administrația: Brașov Bdul Regele Ferdinand No. 14. Abon, pentru un an 260 lei.

Exemplul Dlui prof. A. Banciu merită să fie urmat: își face brazda lui, conștient de menirea intelectualului din provincie. Ca să ajute din partea lui dezvoltarea culturii raționale, el a știut să scoată mai întâi o revistă regională. Regionalismul lui nu va fi exclusivist orbit de patriotism local, ci va fi acela care prin desgroparea desmorțirea, evidențierea valorilor și specificul acestui colț de țară, caută să aducă prin contribuția sa — nota sa germină, distinctă, în ansamblul sufletului românesc de pretutindeni, a cărui parte întregitoare și indisolubilă este“. Programul general pictura, musică, morfologie e perfect, sună clasic. Numărul 1 se ține strict și frumos de el, ba și în cronică externă, unde culisele Genevei sunt cercetate cu de un Brașovean. Țara Bârsei să fie bine cuvântată.

Din *Revista: coopération intellectuelle* (15. 2. 29) scoatem statisticele următoare despre producțiunea mondială a cărții.

	1912	1926	1927	Variațiuni dela 1926—1927.
1 Rusia	„	36.416	36.680	— 264
2 Germania	34.801	30.064	31.026	— 926
3 Japonia	„	20.215	19.967	— 246
4 Anglia	12.067	12.799	13.810	— 1011
5 Franța	9.643	11.095	11.922	— 827
6 Statele Unite	10.903	9.925	10.153	— 228
7 Polonia	3.436	9.339	6.888	— 549
8 Italia	11.294	5.873	6.533	— 660
9 Olanda	3.799	6.047	6.103	— 56
10 Ungaria	2.063	3.828	4.424	— 898
11 Danemarca	3.532	3.270	3.293	— 23
12 Svedia	1.474	2.714	2.552	— 92
13 Bulgaria	„	2.760	2.379	— 381
14 Spania	2.778	2.268	2.374	— 106

CRONICA LUNARĂ

MICA ANTANTĂ IN FAȚA PROBLEMELOR ECONOMICE.

Recenta conferință de la Belgrad și precedentele ei.

Din nou delegații celor 3 state, pe cari atâtea interese le coordonează în ținuta lor politică în față cu restul Europei, se întrunesc să conferențeze asupra unei dificultăți de ordin intern pe care o prezintă raportul economic dintre ele în urma producțiuni aproape identică a României, Cehoslovaciei și Jugoslaviei.

Mica Antantă, al cărui scop inițial și justificativ era acel al unei unitare rezistențe prezentată în față cu permanentă agitație revizionistă a Ungariei și cu Anschluss-ul Austriei, în scurtă vreme și-a transformat (mai bine) și a complectat rostul întrevederilor cordiale, cu o sistematizare a legăturilor economice, culturale a statelor din lăuntrul ei, căutând ca în jurul acestui nucleu să cointerezeze Austrie, Ungaria și Polonia, dintre cari cele dintâi ezită să facă primul pas mai mult din motive sentimentalo-politice de cât din cauza unei anomalii economice pe care ar provoca-o noua lor orientare.

Aceste noi orientări și nizuințe au dat naștere Micii Antante economice, rod al întrevederilor dela București din Iunie anul trecut. Din acea ocaziune s'a lansat o idee pentru consolidarea căreia orice efort e zadarnic atât timp cât fiecare dintre statele micii antante nu va face rânduiala le sine acasă în ce privește o armonie economică înainte de ce s'ar gândi la același lucru în cadrele acestei unități politice cari în fața Societății națiunilor le-a făcut reale servicii. Urmare a celor hotărâte în Iunie 1928 la București s'a mai ținut în 19 Febr. a. c. o nouă întvedere a experților economici români, cehoslovaci și jugoslavi. S'a căzut de acord asupra următorului program economic: facilitarea transportului de orice natură dintre aceste state, simplificarea formalităților vamale, administrative atât pentru cetățenii acestor state cât și pentru societățile cu scop lucrativ, crearea de camere de comerț în comun pentru colaborarea economică în organizațiile internaționale.

Dar ajungerea la o reală colaborare economică a acestor state e cu mult mai dificilă de cât la aceia politică pentrucă păstrând chiar pentru Cehoslovacia calificativul de stat industrial, totuși ceilalți doi factori ai micii Antante vor rămâne într'o concurență destul de acută pe teren agricol. Iată deci în acest concert, mai mult pentru găsirea de deuseuri pentru produsele agricole românești și jugoslave s'a pus chestiunea de a facilita și amenaja interesele importului austriac.

Deja din anul trecut dnii Benes și Marinkovici s'au gândit la Uniunea economică a Europei centrale. La București gândurile lor și le-au exprimat oficial. Austria care era vizată în primul rând nu era streină de această apropiere, iar cancelarul Seipel a răspuns în termeni aprobanți invitației directe făcută de Mica Antantă în acest senz, făcând însă rezerva ca aceleași propuneri să fie adresate și Germaniei.

Aci însă chestiunea se complică. Echilibrul, care ar fi menținut întrun mod norocos prin întrarea *Austriei singure* în această combinație economică (am avea de o parte două state industriale iar de cealaltă alte două agricole, oferindu-și reciproc deuseele lor) ar fi sdruncinat prin cointeresarea Germaniei care ar face imposibil în primul rând, rolul economic al Cehoslovaciei în Mica Antantă.

Franța de altă parte pentru care Anschluss-ul realizat înseamnă din nou o Germanie prea puternică și iredentă, în coaste, sugerează, recomandă călduros o politică economică prudentă și înmănușată din partea Micii Antante în față cu Austria. Cu toate aceste recomandările franceze nu merg până acolo încât condițiile Austriei să fie neapărat acceptate.

Este foarte evident impasul ambelor partide. Mica Antantă nu poate ceda pentru a nu-și compromite interesele economice ale unui membru (care de altfel e un devotat aliat al Franței), Austria de cealaltă parte (destul de ingrat pentru grija pe care i-o poartă Franța) face cauză pendentă de o solidaritate de rassă și de amor propriu național, de cât de interesele economice.

Iată problema economică a Micii Antante, pentru care deasemenea o Germanie care ar începe dincolo de Budapesta nu ar fi un lucru de dorit. Prin urmare Austria nu poate de cât să câștige din cauză cași orice copil răsfațat de mai multe mătuși.

Dr. ION SĂLĂGIANU.

Paris, 19 Maiu 1929.

Statul corporativ italian.

Mecanismul electoral și ierarhia funcțiunilor etatice.

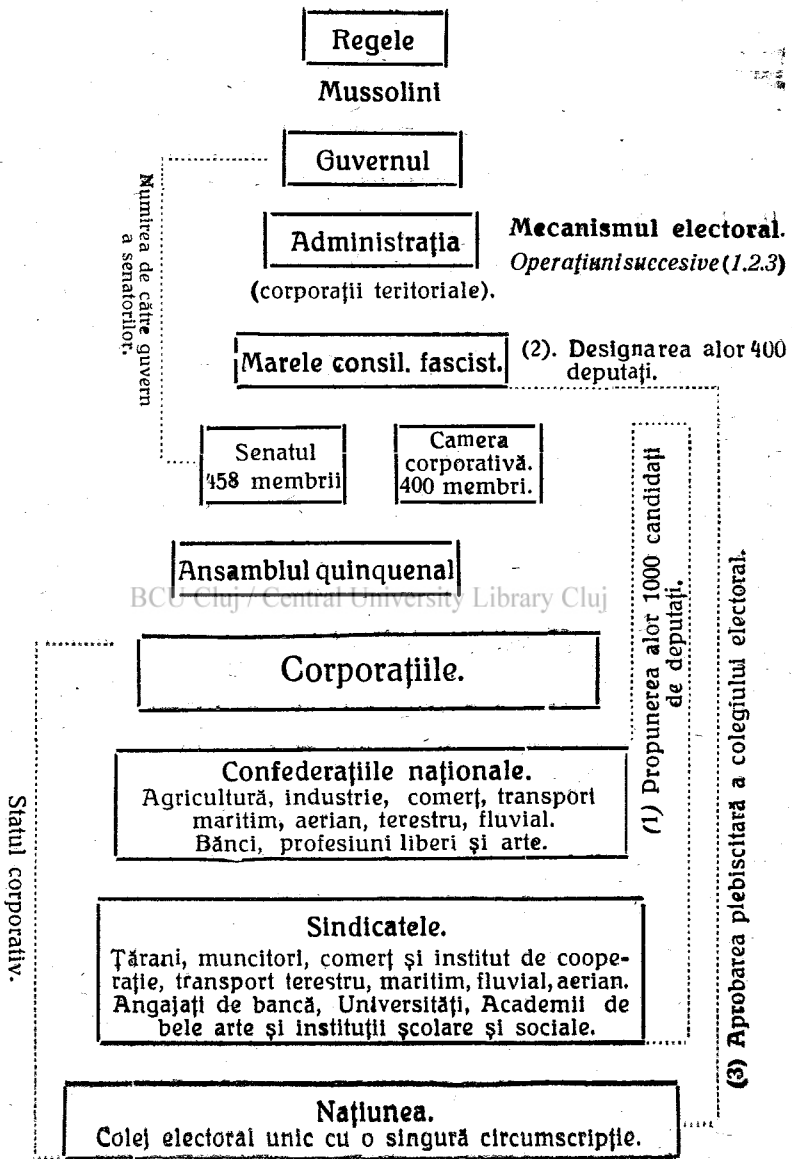
Alegerile generale italiene, din luna Martie, au asigurat 89% fasciștilor. În comparație cu cele 58% câștigate în alegerile din anul 1921 acest rezultat este un succes strălucit pentru Mussolini, luând în considerare împrejurarea că popularitatea unui partid „la putere“ scade proporțional cu durata guvernării aceluia.

Mai ales în zilele noastre, când asupra parlamentarismului s'au abătut crize spasmodice și sufocante, în Italia se manifestă un fenomen pe cât de particular pe atât de important. Mussolini, care și-a trăit o parte din viață aproape în fiecare clasă socială, adânc cunoscător al psihologiei poporului său, manevrând cu o abilitate de scamator începând dela cele mai orgolioase sentimente ale aceluia, înțelege indiciul care vine din experiența vremurilor și din tendințele atavice ale mulțimei.

Iată de ce el a luat-o înaintea noastră (și nici la un caz nu înapoi) atunci când organizând statul corporativ italian și introducând sistemul electoral pe care se bazează astăzi manifestarea voinței națiunii italiene, a facilitat validitatea valorilor, iar în Italia toți oamenii de bine au înțiat printre fasciști, și a distrus forța demagogiei care subruinează orice încredere dinspre alegător în spre candidat și paralizează orice posibilitate de apropiere a oamenilor de bunăvoință de mulțimea chemată să-i aprecieze.

* * *

Statul corporativ italian își are „sinteza sa personală“ în persoana regelui căruia îi urmează imediat ducele, șef al guvernului și deținător al mai multor portofolii ministeriale. Puterea centrală e reprezentată în 72 provincii prin prefecți iar în comune prin primari. Aceste subdiviziuni Mussolini le numește *corporațiuni teritoriale*.

ierarchia funcționarilor etatice în statul corporativ italian.

Precum regele e o sinteză personală a statului, Marele consiliu este *sinteza colegială a organizațiilor statului corporativ*. El e un organ constituțional prezidat de Mussolini și compus din toți șefii organizațiilor fasciste. Aceste organizații a căror sinteză colegială e marele consiliu sunt sindicatele, confederațiile naționale și corporațiunile. Orice activitate economică e sindicalizată. Muncitorii de o parte, patronii de cealaltă sunt reprezentați în mod legal numai de către sindicat.

Confederațiile naționale, cari urmează în gradație imediat după sindicate, au menirea să coordoneze interesele acestor din urmă, să disciplineze acțiunea acestora.

În fine, corporația are rolul unui arbitru asupra diferendelor iscate între cele două organizațiuni precedente. Ea fixează în urma înțelegerii dintre interesați, regulile relative la condițiunile de muncă în diferitele întreprinderi. Aceste corporațiuni formează „organizația unitară și națională a forțelor producției italiene”. Ele au ministerul lor propriu: ministerul corporațiilor.

Iată deci importanța care i-a fost acordată muncii în cadrele noului stat italian.

Cași complectare a acestor economice unități Mussolini a menținut vechile camere și senatul — al cărui membrii sunt numiți direct de guvern = adăugându-le ansamblul quinquenal. Acest din urmă nu deliberează ci au chemarea de a asigura un contact rapid între guvern și popor prin mijlocirea notabilităților și a șefilor organizațiilor fasciste.

* * *

Mecanismul electoral, care se adaptează nouilor cadre, asigură caracterul corporativ al asamblelor naționale. Noua lege electorală (1928) se bazează pe principiul reprezentării sindicatelor, a confederațiilor naționale și a unor asociații morale recunoscute de stat (mutilații, vechii combatanți, centrul catolic etc).

Operațiunile electorale se succed astfel: Colegiul electoral, format din unitățile amintite mai înainte, designează o mie de

candidați dintre cari marele consiliu alege patru sute, număr la care e fixat contingentul camerei corporative. Dar marele consiliu are latitudinea de a introduce pe lista națională și persoane pe cari colegiul electoral le-a omis.

De urmă colegiul electoral este invitat să se pronunțe asupra ratificării sau refuzării, singurei liste, ieșită dela marele consiliu.

Acest colegiu formează o circumscripție unică iar rezultatele scrutinului sunt totalizate la curtea de apel din Roma.

Sunt considerați alegători toți cetățenii cari achită o contribuție sindicală sau cari plătesc un ipozit de minimum 100 lire pe an.

De lângă o organizație atât de riguros și metodic aservită ideologiei fasciste bineînțeles că o opoziție nu poate să se înjghebeze și coordoneze fascismului, deci orice companie electorală e abolită.

Cele trei operațiuni electorale, de la corporațiuni la marele consiliu fascist iar de acolo la națiune realizează reprezentanța așa cum a voit o Mussolini : „corporativă, fascistă și națională“.

Paris 15 Maiu 1929.

Dr. ION SĂLĂGIANU.

Autoritatea și puterea sunt două lucruri deosebite : autoritatea se exercită numai moralmente și are înfrâuire asupra inimii ; nici odată forța sau teroarea nu isbutesc a o da : ea presupune dreptate în cel ce o exercită și respect în cel ce o suportă.

Legouvé.

VIATA RELIGIOASA

VIATA CREȘTINEASCĂ. *)

— îndrumări pentru fete —

(Continuare și sfârșit)

21

Adevărată creștină, este cea care își face o mândrie din datoria de a da fiecăruia cu ce-i este datorate, dintr'un adânc sentiment de dreptate. Ea pricepe ce însemnă pozițiunea socială și respectă pe toți aceia, pe cari Providența i a așezat mai sus decât pe ea. — Ea nu desprețuiește pe nime, dar nici nu se lingușește. Ea știe să combine regulile de bună cuviință, cu regulile conștiinței, — ea vrea ca mai întâiu Dumnezeu să fie mulțumit de purtarea ei. — Gata să plătească cu ce este datorate ori cui, gata să împrumute, — pedantă în a restitui celor cari au împrumutat-o.

În diferende, ea știe să-și apere drepturile cu simplitate, preferă însă, să se supună, decât să cauzeze vre-o pagubă nemeritată.

22

Adevărată creștină, este cea care înaintează din virtute în virtute, care nu se dă înapoi — și care nu este nici lașă nici molatecă în serviciul lui Dzeu. Dinpotrivă, ea simte din zi în zi, dorințe noi, de-a fi și mai credincioasă și de-a progresa în virtute și dragoste față de împlinirea datorințelor. Ea caută mijloace pretutindeni, profitând de tot ce i-ar putea servi la acest scop. — Ea trăiește liniștită și veselă, atât în suferințe, cât și în bucurii, știindu-se între fiil lui Dzeu. — Ea petrece

*) Traducere din cartea: „Le Livre de piété de la jeune Fille „ediția 720-a, 848 pagini, — editura Aubanel freres, Avignon, Franța.

vlața, considerându-se în prezența lui Dzeu, făcând toate lucrurile cu devotament, știind că pe Dzeu are onoarea să-l servească — și că Dzeu o vede și o apreciază. — Îi e teamă să nu-l supere — și se nizește mereu, să-i arate prin noi dovezi, dragostea și devotamentul ei. — În fiecare zi, încearcă să facă lucrurile cu mai multă precizie, cu mai multă evlavie, decât ieri. Nu râvnește să facă mai mult, ci numai să facă *mai bine*, știind că aceasta râvnă, aceasta dorință, îi place bunului Dzeu.

23

Adevărată creștină, este cea care pătrunsă de prezența lui Dzeu, se menține totdeauna într'o mare rezervă și într'o sinceră modestie. Ea nu permite să se strecoare în sufletul ei — știind că Dzeu o vede, — nici un gând, cari ar putea-o face să roșească, dacă acesta ar putea fi vizibil înaintea oamenilor. Ea nu-și permite nici-o purtare, nici-o ținută necuvincioasă. Ea nu rostește nici-un cuvânt, nu citește nici-o carte, care ar trebui s'o ascundă înaintea lui Dzeu. Cum pentru ea, Dzeu este în tot locul de față prin nemărginirea Sa, ea este modestă în tot locul și mai ales în public, atât ziua, cât și noaptea. Când să gândește că trupurile noastre sunt Temple a Sfântului Spirit — și când se gândește că ele au fost sfințite prin sf. Botez, prin sf. Confirmațiune și prin sf. Eucaristie, ea le respectă ca și pe niște vase sacre, atât la ea, cât și la alții — își dă seamă, că acestea ar fi pierdute pentru Dzeu, dacă s'ar profana.

24

Adevărată creștină, este cea care, practică totdeauna simplitatea pe care bunul Dzeu, o cere dela fiii Săi. Un suflet de acest fel, caută numai pe Dzeu și numai să-L mulțumească, ușor abzice de toate celealalte. — Ea nu știe ce înseamnă a te preface, o înșela, a fi hipocrit, deoarece ea știe că Dzeu vede tot ce se petrece în inima ei și este cu neputință să se ascundă ceva în fața ochilor Lui. Prin această fericită dispoziție, ea pregătește în inima sa o locuință vrednică pentru Dzeu, — pentru că lui Dzeu îi place să se întrețină cu sufletele simple. Ea spune simplu: *da*, sau *nu*, ea crede ceace i-se spune și se ferește de-a suspicioasă sau de-a cerceta, dacă vre-un cuvânt ar

avea două înțelesuri. — Fără îndoială, că poate fi și înșelată uneori, dar ea preferă să fie înșelată, păcălită, decât să fie mereu neliniștită și consumată de bănuielei.

25

Adevărată creștină, este acea, care instruită la picioarele Mântuitorului, este pătrunsă de spiritul lui de blândețe. Ea să poartă cu blândețe, știind că acesta este caracterul propriu a lui Dumnezeu, care le face toate cu o liniște suverană. Ea suferă cu o paciință uimitoare, nedreptățile, împotririile și insultele oamenilor, pe cari i-a încărcat cu binefacerile ei. Astfel, pentru ea nu-i nici-o greutate să rabde mojițiile, defectele și alte stângăcii a de-apropelului. — Dacă trebuie să corecteze, ea așteaptă până ce trece supărarea sau indispoziția celui culpabil sau a ei, — și prin aceasta discreție înțeleaptă, ea face folositoare îndrumările pe cari le propune în urma inspirației Spiritului Sf. Ea încearcă să se mențină mereu în pace și liniște, pentruca vorbele eșite din inima ei, să fie totdeauna dulci și împăciuitoare. Ea se năzuește să fie totdeauna cu zimbetul pe buze, ca să nu respingă pe nime, prin înfățișarea sa.

Rugăciunea ei cea mai iubită este: *Isuse, blând și zmerit cu inima, fă inima mea, asemenea cu inima Ta.*

26

Adevărată creștină, este acea care, nu se încrede orbiș nici în ea însăși și fuge de toate ocaziunile cari ar putea-o duce la rău. Ea știe că este slabă și se ferește să se razime prea mult pe puterea ei de bună voință. Astfel, ea îndepărtează dela casa lor, toate cărțile suspecte, toate jurnalele și revistele primejdioase sau ușuratică, toate tablourile obscene, toate cântecelă cari i-ar putea excita pasiunile. Tot astfel, se ferește de spectacole, de serbări publice, de adunări profane — și dacă tocmai ar fi obligată uneori să participe la asemenea întruniri primejdioase, ea se recomandă în grija bunului Dumnezeu, se înarmează cu rugăciuni și cu toate precauțiunile, spunând la plecare: *Dumnezeul meu, păzește-mă!*

27

Adevărată creștină, este acea, care este totdeauna ocupată și-i pare rău după vremea petrecută în zadar. Fără îndoială, că

nu-și arată suferința ce-o simte când este deranjată, pentru că această deranjare poate să-i fie o nouă ocaziune de-a exercita o virtute, — dublează însă eforturile la lucru, când îl poate relua. — Ordinea, curățenia, buna rânduială, grijile materiale, preocupări intelectuale, lucru pentru săraci, nizuința de-a alina suferințele celor pe cari îl iubește, nu știe pe care să le împlinească? Descurajarea, sensualitatea, tristeța, preocupări deșarte, vanitatea, nu se pot strecura într'un suflet care este ocupat și muncește. — Sfinții totdeauna au avut mult de lucru și au lucrat mult.

28

Adevărată creștină, este cea, care dă bucuros pomana celor lipsiți. Ea știe, că pomana nu este numai o simplă operă de binefacere, ci este o adevărată datorie, pentru fiecare creștin. Ea știe că-i este îngăduit fără îndoială, să se folosească din belșug, de bunurile pe cari Dzeu i-le-a dăruit, dar știe și cea, că aceste bunuri sunt a lui Dzeu, care le a încredințat în mâinile ei, pentru a ajuta cu ele și pe cei ce suferă. Ea știe că pomana răscumpără păcatele — și că privită chiar din punct de vedere omenesc, ea nu sărăcește pe nime. Astfel, ea primește cu bucurie, toate ocaziile când poate face milă; — se lipsește pe sine, numai să poată milui pe cei săraci și bolnavi — și pentru a cerceta pe cei nevoiași, pentru a mângăia pe cei întristați, pentru a înstrui sau a face să fie înstruiți, cei săraci și nepricepuți; toate aceste, le face cu bucurie, știind că face plăcere lui Dzeu și alină suferințele fiilor Lui.

29

Adevărată creștină, se socotește fca lui Dzeu — și se poartă față de El, ca și o copilă iubitoare și ascultătoare. Se scoală cu gândul la El, suferă cu pacință și cu recunoștință, toate încercările pe cari acest bun Părinte, permite să vină asupra ei. — Ea se socotește o elevă a lui Isus Christos; astfel ea ascultă de glasul Lui, caută să-i imiteze, păzește cu grije toate poruncile Lui, și peste zi, merge adeseori înaintea Preasfântului Sacrament. pentru a se ruga, pentru a adora, pentru a asculta pe Invățătorul ei. — Ea se privește ca și un Templu a Sfântului Spirit — și este totdeauna modestă, ocupată,

retrasă; — ea fuge, de tot ce i-ar putea displace, acestui oaspe divin, și încunjură cu grije, tot ceea ce ar putea altera, — fie chiar și numai ușor, — locașul, Templul Sf. Spirit.

30

Adevărată creștină, este cea, care privește mântuirea sufletului, ca pe cea mai mare — și unica — chestiune a sa. Singura chestiune importantă, dela care depinde fericirea sau nefericirea ei veșnică. Astfel din când în când, îngenunchind înaintea crucifixului, îngână în șoaptă cuvintele cari încetul cu încetul se gravează în sufletul ei devenint mobilul tururilor faptelor și gândurilor sale :

„Trecutul nu mai este, viitorul nu este în mâinile tale, n'ai decât prezentul la dispoziția ta — și acest prezent, Dzeu ți-l-a dăruit pentru a câștiga veșnicia. — Pricipe bine aceste cuvinte: *Un Dumnezeu, un moment, o vecinicie*: Un Dzeu care te privește, un moment care trece, o veșnicie care te așteaptă.

„Un Dzeu care este totul, — un moment care nu este nimic, — o veșnicie care îți dă s'au îți răpește acest „tot“, pentru totdeauna.

„Dumnezeu te chiamă, vino deci la El, — acest moment poate ispăși un trecut păcătos, poate merita o întreagă veșnicie fericită, — aceasta veșnicie fericită, depinde dela voința ta !

(din franțuzește)

P. MATEIU.

Cel ce crede în Dumnezeu, nu este nici odată singur.

DOCUMENTAȚIE

BISERICA

in raport cu civilizația și fericirea popoarelor.

M. TH. CARADA *).

Evangelizarea.

Dr. Ryan în „Binefacerile creștinismului“, și mai ales Chateaubriand în „Geniul creștinismului“, au arătat, cum, pe lângă mântuirea sufletelor, creștinismul a avut și are o înrăurire binefăcătoare asupra culturii și civilizațiunii omenești. Din toate privirile dar, se impune ca religiunea creștină să se întindă pe toată fața pământului. Opera de propagandă religioasă, este dar o datorie pentru papi. „Mergi și învățați toate popoarele“ a zis Mântuitorul; iar Vicarul lui, niciodată, nu s'a dat în lături, dela această porunca. Opera de lăfire, a creștinismului, este operă papală. Misiunile cari au imprăștiat creștinismul în China și Japonia, în Continentul Nou, și Africa; au fost misiuni papale. Acești sfinți misionari nu numai odată au ajuns mucenici, cu sutele sunt cei ce și-au jertfit sângele pentru credință. Nu de mult, la 1862, în China și Indochina, au fost muciși și uciși și uciși sute de misionari catolici, cari veniseră acolo spre a vesti Evanghelia lui Hristos. În Africa, Cardinalul Lavignerie, întemeiază, tot în spre sfârșitul veacului al XIX, ordinul „Părinților albi“, cari răspândesc creștinismul printre arabii din Asia și Africa. În America de Sud, Chili și Paraguai, au fost creștinate de salesianii lui Dom Bosco. Prin toate greutățile și vrășmășiile cu care a avut să lupte creștinismul, dela o vreme; Papa nu a încetat un minut să trimită misionari, cari să răspândească lumina creștinismului la toate neamurile.

Blandețea, desinteresarea, spiritul evanghelic și apostolesc al misionarilor, au făcut și fac minuni. Din nenorocirea pro-

*) Din volumul epuizat: „Papa“.

testantismul, prin misiunile sale, contribuie mult ca opera de creștinizare să fie mult mai înceată, decât ar trebui. Misiunile protestante, pe care cu parale multe le echipează duhul dihoniei și al urii, nu știu a face decât încurcătură. Mai totdeauna misionari politici în primul rând, ei vin în țările păgâne ca să sădească ura împotriva creștinismului. Ei servesc mai ales interesele politice ale celor ce îi subvenționează. Un exemplu tipic, sunt misiunile protestante din Madagăscar. Atât cât Franția nu persăcuta catolicismul pe față, ele erau în slujba Angliei, și nu au dovenit filofranceze, decât atunci când Republica începu să persecute cu violență catolicismul.

Dar nici nu se poate adăsta altceva mai bun, dela misiunii protestanți. Desbinați într'o sumedenie de secte, cu interese opuse, ei nu au decât ceva comun: ura catolicismului, a creștinismului adevărat.

Un misionar anglican, Melvil Horne, scria în 1794: „Misionarul trebuie să fie străin de orice sectarism, și să fie dominat de duhul catolic. Trebuie să știe că nu are să propovăduiască nici calvinismul, nici lutheranismul; nimic alt decât creștinismul. Scopul lui nu este nici a propaga ierarhie anglicană, nici principii protestante, ci de a sluji Biserica Universală“.

Din nenorocire protestanții, nu pot pricepe acest lucru. De aceea nu este de mirare că precum recunoaște Cavalerul Iones, englezii au fost incapabili a propovădui creștinismul, în Indii.

Dr. Buchman, teolog anglican, recunoaște că în India catolicismul face progrese; iar protestantismul este absolut incapabil să lupte cu această influență.

Lucrul nu e extraordinar. Misionarul trebuie să fie pătruns de focul credinței, și pregătit de orice jertfă. Misionarul protestant care pleacă în misiune, cu nevasta, cu copii și două trei doici și dădace după el, este absolut incapabil să fie apostol al lui Hristos. Apoi cei mai mulți misionari, nici nu cred. În anul 1909, în New-York, teologul George Filtch a susținut în fața profesorilor, că Hristos a fost numai om, că nu a înviat, că n'a făcut minuni, că Născătoarea de Dumnezeu nu a fost fecioară, că Adam și Eva sunt ființe legendare; și, totuș, cu 10 voturi contra 7, a fost numit pastor protestant și trimis în misiuni,

Astfel de misionari, oricât de bine plătiți, oricât ar fi de îmbărbătați de consuli și agenții consulari, nu vor face creștini în vecii vecilor. Ei nu pot decât să facă rău, cum au făcut armenilor și copșilor, printre cari a pătruns duhul protestant, grație banilor și influențelor politice.

Protestantismul, nu face proseliți decât între ovrei. Într'o statistică ce s'a publicat, am văzut că în veacul al XIX, au trecut la creștinism — în Europa — 1.200.000 ovrei. Majoritatea acestor ovrei, s'au făcut protestanți. Sincer ne punem întrebarea: dacă acești ovrei au trecut la creștinism, or la o sectă care mai ușor și mai fără pericol poate lovi în creștinism.

Desidenții orientali, nu încurcă lumea cu misiuni. Un ierarh ortodox neunit, își exprima odată mirarea că Papa mai face propagandă. Bisericile ortodoxe neunite cred că sunt dataore a nu mai face propagandă. Din neputința lor, își fac fală. Doar rușii au încercat, cu oarecare succes, o misiune în Japonia. Pornită din calcule politice, misiunea rusă din Japonia, de mul nu mai progresaază. Acum părinții iezuiți, lucrează cu folos în imperiul Japonez. Muscalii se laudau, acum câțiva ani, că au distrus eresul nestorian, că nestorienii au trecut la „ortodoxia neunită“. Era însă o veste absolut neîntemeiată: nestorienii există încă. În anul 1904, câteva mii de nestorienii, cu un episcop în cap, cu nepotul Catolicosului nestorian în frunte, au trecut la unire cu Roma.

Libertatea.

Nimeni nu a lucrat mai mult pentru libertatea oamenilor, ca papii. Se știe în ce stare adusesese păgânismul, omenirea. Robia domnea pretutindeni. Cetățeanul cu mii de sclavi, era chiar el sclavul tiraniei care robise întreg pământul. Netăgăduit că ridicarea demnității omenești, prețuirea libertății, se datorează principiilor de egalitate și fraternitate creștină.

Papii au dus o luptă strașnică și neîncetată contra sclavagiului. Papa Alexandru III, la 1167, dete un canon prin care opri robirea creștinilor. În America, St. Francisc-Xavier, misionar papal, luptă cu succes împotriva robirii indienilor. Vrednic de ținut minte este, că pe când statele catolice luptau pentru

distrugerea robirii negrilor, Olanda protestantă și Anglia eretică încearcă tot ce pot ca să facă imposibilă, pedepsirea acelei rușinoase negustorii. În Orient, în fine, nici până azi creștinii ortodocși nu se sperie de robie. Ultimul stat european, care a desființat robia ȝiganilor, au fost Principatele Române, în cari, până la 1840, aveau robi chiar episcopii și mănăstirile.

Dar femeia, mai mult decât bărbatul, își datorează libertatea creștinismului. El a ridicat-o: Dumnezeu născându-se din muere, dete femeii o demnitate care nu o avusese nici odată până atunci. Apoi prin constituirea familiei, prin oprirea repudiilor care fac pe femei roabe ale plăcerii bărbatului, prin proslăvirea fecioarei, creștinismul a desrobii pe femeie. De sigur creștinismul nu înțelege prin desrobirea femeii, îngăduirea femeii să îmbrățișeze cariere care sunt absolut protivnice firii. toomai de aceea, creștinismul a deschis femeii o carieră nobilă *Mumă* sau *fecioară*, femeia creștină poate găsi, în îndeplinirea datoriei sale, mângălere, libertate și fericire.

Libertatea este dar operă creștină, operă papală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Celibatul preoșilor.

Pare însă unora că celibatul preoșilor, este o pledică pusă libertății individuale, de către papi. Să vedem dar cum stă lucrul. Intre preoție și curăție, este o legătură care se pierde în negura vremilor. Dăgănișmul chiar, nu era lipsit de cunoștința acestui adevăr.

Preoșii egipteni nu putea avea, decât o singură femeie. La greci, ierofantul nu se putea căsători. El era dator, să trăiască în cea mai mare strictă înfrânare. Preoșii etiopieni erau nelnsurați, și trăiau în monastiri aspre, La Atena preotesele lui Ceres erau datoare să trăiască, și ele tot în înfrânare.

La evrei, preotul nu putea lua în căsătorie o femeie divorțată; ba marele preot nu avea voie să ia, nici chiar o văduvă. Talmudul ne spune că, deși poligamia era îngăduită evreilor, marelui preot nu-i era îngăduit mai mult de o femeie, și toți cei ce veneau la jertfelnice trebuiau să fie curați.

Tot așa în America. În Peru găsim legi, care înfrânează pe preoși. Fecioare închinete dumnezeirii, aflăm pretutindeni

Cultul vestalelor, străluci și pieri cu Imperiul-Roman. La Atena, focul din templul Minervei, era păzit de fecioare. La romani era chiar credința că: „Deși după treizeci de ani de serviciu, vestalele se puteau căsători, nunțile acestea erau nefericite“¹⁾.

Călătorii ne asigură că erau călugări și călugărițe în Mexic; că sunt încă în China.

Pretutindeni, după feciorie, văduvia se bucura de o cinste deosebită. Este obștească credința, că viața curată este plăcută dumnezeiului.

La romani, cei mai însemnați demnitari ai imperiului, considerau cinste mare să aibă o fiică vestală. Fiica lui Dolon este preferită mamei lui Agripa, fiindcă muma ei nu fusese decât a unui singur bărbat, pe când Agripa își pângărise casa prin divorț.

În legiuirile lui Menu citim că: „Ucenicii lui Isus păstrau fecioria nu din poruncă, ci din dorința de a plăcea lui Dumnezeu“.

Atât ajunge, ca să pricepem că fecioria și înfrânarea au fost totdeauna cerute preoților, chiar în păgânismul cel mai desfrânat. Hristos — în adevăr — nu a oprit pe cei căsătoriți de la preoție; dar nici nu i-a chemat. Sf. Apostol Pavel poruncind preoților însurați, să trăiască ca și cum nu ar fi; arată că cel chemat la preoție, după ce se căsătorise, era ținut a trăi în înfrânare.

Greutatea pe urmă poruncii lui Pavel, a făcut ca Biserica, curând după asta, să ia măsuri disciplinare. A oprit pe preoții însurați dela episcopie. În Apus, Sf. Grigorie cel Mare, a mers mai departe: a oprit hirotonia celor căsătoriți, a întemelat celibatul preoților. În Orient, papii au îngăduit hirotonia celor căsătoriți.

Totuși în creștinism sunt lucruri atât de înalte și sublime, încât în regulă generală, preoția nu poate aparține decât la niște oameni cu totul superiori celorlalți.

La început pretutindeni. — și acum încă în Orient, — se hirotonească preoți, și cei căsătoriți. Un ortodox-neunit, Metodie Arhiepiscopul Tverului, scrie: «Cred că Biserica nu a îngăduit

1) Inst. — Lips, Syntagma de Vest. Cap. VI,

niciodată preoșilor căsătoria, afară de caz de nevoie, și de mare nevoie încă. Spre pildă când cei pregătiți de preoție nu sunt în stare a se înfrână, și nu se găsesc alții. Așa că Biserica pe neînfrânării aceștia îi primește, însă numai din întâmplare, și mai mult din silă». Așa scrie un arhiereu rus, un mare vrășmaș al catolicismului. Cu toate acestea azi, mai toate bisericile ortodoxe neunite, în regulă generală hirotonesc preoți, doar pe cei căsătoriți. Ba în România, prin legi din afară, primite și executate de Biserica Autocefală, căsătoria a devenit obligatorie pentru candidații la preoție. Iată o călcare a Sfintei Tradițiuni, a Scripturilor și a canoanelor, care constituie cel mai mare atentat în privința libertății individuale.

Nimeni nu silește, în Apus, pe seminaristul care nu are vocație, să se facă preot. Din potrivă, cei chemați să pue mâinile pe ei, caută să depărteze pe cei ce arată că nu vor fi buni preoți. Dar a sili pe un om cu vocație preoțească, să se căsătorească musai, nu numai este un atentat la libertatea individuală, nu numai că dă naștere la o prostituire clericală; dar s'au văzut clerici siliți a minți lumii, luându-și soții de care nu aveau nevoie, și lumea închizând ochii la greșelele preoteselor. Așa ceva nu există în clerul catolic. Apuseanul care nu vrea să se înfrâneze, simte că nu are vocație și apucă altă cale. Iar clericul unit se insoată — dacă vrea — înainte de hirotonie; ori de simte drag de înfrânare, primește darul neînsurat fiind.

Un lucru nu cred că se poate tăgădui cineva: că cel neînsurat, cel ce nu are familie, este capabil să îndeplinească mai ușor multiplele și grelele sarcini ale preoției.

Celor ce vorbesc de legile firii, le spunem că se exagerează mult acelea legi ale firii. Exemplele din viața lumească ne dovedesc, că înfrânarea nu este așa de grea, pentru cel chemat și pregătit la aceasta. Medicii, ba chiar o întreagă facultate de medicină dintr'un oraș protestant, recunosc că fecioria nu e nici imposibilă, nici vătămătoare sănătății. Totul e chestie de educație și de regim.

De altfel iată ce spune Voltaire: «Viața lumească e mult mai păcătoasă ca viața preoșilor; dar de neregulele preoșilor s'a vorbit mai mult, pentru că ele erau în contradicție cu regula generală».

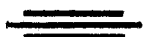
Și fiindcă cei neștiutori laudă clerul protestant, care se însoară și de zece ori de vrea, să cităm câteva exemple din celebrii scriitorii protestanți.

Gibbon scrie : «Protestantismul a înjosit clerul. Preoții protestanți au pierdut orice aparență religioasă, s'au pus cu totul sub picioarele puterii Statului».

Rousseau scria unei doamne catolice : «Iubesc clerul D-v. catolic, atât cât urăsc pe al nostru, pe cel calvinesc. Am o mulțime de prieteni în clerul francez».

Drept este că, protestanții nici nu au nici un cler propriu zis. Ei nu au taina preoției. Cei ce predică și citesc rugăciuni în templele protestante, sunt niște mireni cari au făcut studii teologice, nimic mai mult.

(va urma)

ISTORIA LEGALĂ A CONGREGAȚIILOR CĂLUGĂREȘTI ÎN FRANȚA DELA 1789 ÎNCOACE.

de D. AUGUST RIVET.

(Rev. cat. a Instituțiilor și a Deptului).

Acum opt ani, Dl. Paul Nourrisson publica o „Istorie a libertății asocierii în Franța dela 1789 încoace“, lucrare însemnată, cea mai complectă dintre câte s'au dat în vileag și la care vor trebui să recurgă acum siliți întru câtva, aceia pe cari îi interesează această chestiune fundamentală. Acest studiu cu un caracter general pregătea în mod firesc pe autor să se lege mai pe deplin de o altă latură a chestiunii, cea care privește Congregațiile. De țărâmul acesta istoricul n'ar trebui să se mărginească la căutarea enciclopedică a unei serii lungi de legi decrete, hotărâri de jurisprudență ; ca să le înțeleagă să le prețuiască și să desprindă urmările, el va avea lipsă de o înălțime de vederi, o neatărnare și sinceritate rare. Dl Nourrisson n'a fost mai pre jos de această sarcină ; cartea sa : Istoria legală a Congregațiilor călugărești în Franța începând dela 1789, va aduce o nouă și prețioasă contribuție la deslegarea unei probleme, care a preocupat Guvernele de secolii și care, în

timpul de față, prezintă un interes capital pentru pacificarea launtrică a țării noastre și pentru înrăurirea sa în afară.

Toate legislațiile, bine înțelese, cu excepția celor din Mexic și Rusia, dovedesc astăzi o evoluție spre libertate. Dacă Franța ar rămâne înafara acestei mișcări, dacă ea ar păstra o legislație, pe care au decretat-o păterile contrare dreptului și pe care bunul simț te reține chiar adeseori să o aplici, răul cel mai mic ar fi că ea s'ar afla într'o stare de inferioritate umilitoare. Ar fi de neadmis ca să fim noi, după spusa lui lules Simon, „cei dintâi, cari am procamat libertatea cei din urmă, cari am aplicat-o acasă“.

În privința aceasta ca și în celelalte, istoria e chemată să dea lămuriri prețioase. Să încercăm dar repede a urma expunerea D-lui Nourrisson.

Inaintea Revoluției dela 1789.

Nu intra în cadrul lucrării să studieze regimul legal al Congregațiilor sub vechiul regim. Dl. Nourrisson se mărginește dar să schițeze întreacă trăsăturile caracteristice, a căror cunoștință e neapărat de lipsă pentru a putea urmări evoluția ideilor începând dela 1789. Unui regim de libertate sub jurisdicția episcopilor, în vremea evului mediu, îi va urma sub înrăurirea legiștilor, cu monarhia absolută, un regim de protecțiune supraveghiată: începând cu secolul al XVI lea, comunitățile călugărești nu mai ființează decât în virtutea autorizării regale. Regalitatea a ajuns până acolo ca să vadă în principiul asocierii o piedică puterea Statului „piedecă ce trebuie nimicită pentru a i asigura atot puțința“: aceasta e concepția, care se va accentua în toate epocile, când Statul, oricare ar fi forma politică adoptată, se va inspira în diferite grade din ideii despotice.

În ultimele veacuri ale vechii monarhii orice asociație e socotită ca o concesi a puterii regale. Pentru comunități, regele, care se pricepe a fi ocrotitorul, păstrătorul și executorul legilor Bisericii, cum spunea Dl. Fousse în falmoasa sa „Consultație“ „face din viața monahală și din societatea mănăstirească o instituție publică, a cărei supraveghere și pază îi sunt încredințate lui, și care are, în orcinea generală a Statului, locul său, rangul, rolul, atârnrările și privelegiile sale“.

În marile Orduri regulate, voturile solenne, puse sub garanția Statului, aduceau cu sine moartea civilă a călugărului și acesta poate fi adus la mănăstirea sa de puterea seculară dacă cearcă să calce regula. De altă parte, regele poate numi în aceste Orduri aproape pe toți stareții și abajii, și la sfârșitul

veacului al XVIII-lea el dispune prin „comanda“ de mijlocul de a da veniturile majorității mănăstirilor de bărbați unor oameni pe placul său și chiar anumitor înși, ce nu fac parte din ordurile călugărești, ceace e un izvor de mari abuzuri.

Această stare a lucrurilor se va prăbuși de tot împreună cu monarhia: la sfârșitul veacului al XVIII lea. o situație de tot nouă se va stabili, care nu va avea nimic comun cu cea veche. Ar fi lucru copilăresc să invocăm în zilele noastre contra Congregațiilor dispozițiile legale ale unui trecut sfîns. Și cu toate acestea Di Nourrisson observă cu dreptul, că din acest trecut vor dăinui amintiri, cari vor avea în viitor o înrăurire foarte mare: „Cu toată transformarea totală, ce se va înfăptui prin spulberarea vechiului regim, *Congregația* va continua să apară ca o organizație privilegiată. Abuzurile, ce rezultau din acumularea bunurilor abătute adeseori dela adevărata destinație vor întregi teama mâinii-moarte și vor face să se uite binefacerile Ordurilor călugărești. Amintirea constrângerii legale, care apăsa asupra călugărului legat prin voturile solemne va dăinui ca o dovadă a lăpădării persoalității. Atacurile filozofilor antireligioși se vor resfrânge în prejudecățile cari supravețuiesc reînnoirii moderne a vieții călugărești; se va afla în ele argumente pentru a nu recunoaște devotamentul cel mai liber și cel mai nobil de-sinteresat.

În legământul, care nu va mai avea nici o putere legală și care va purcede numai din conștiință, se va vedea și pe mai departe „o micșorare a personalității umane“. În sfârșit, și mai presus de toate amintirea vechiului regim va dăinui în ideea aceasta că Congregația religioasă trebuie să fie supusă unei legislații osebite și mai ales, că ea nu poate exista decât cu autorizația Statului, care o poate oricând desființa. Această idee moștenită dela vechea orânduială, va stăpâni întreaga noastră legislație modernă; ea va supraviețui chiar prăbușirii vechiului regim prin mișcare revoluționară.

Revoluția desființează dreptul de asociere.

Revoluția are să schimbe starea comunităților călugărești. Noțiunea dreptului de asociere, care avea roade frumoase în veacul de mijloc și pe care legiștii o distruseră încetul cu încetul în decursul ultimilor veacuri, dispare cu totul. Principiul stăpânitor va fi principiul individualist, însuflat de Rousseau și de doctrina suveranității absolute a Statului. Orice grupare trebuie să fie proscrisă în afară de Stat căci „să cuvine să nu fie societate particulară în staț“. Într'o vreme, când aveau pe buze

numai cuvântul libertate, s'au lăsat hipnotizați de teoriile Contractului social, care constituie negarea oricărei libertăți. Nu există un sofism, care să nu și fi găsit expresia în discursurile teoreticianilor Adunării Constituante, și parlamentarii, cari în 1901 și în 1904 s'au făcut promotorii măsurilor contra Congregațiilor au reprodus numai, adesea textual, pe acela, cari îi place unei școli oarecare să-i numească marii strămoși dela 1789, Thouret și Treilhard mai ales. „În clipa aceasta de regenerare — spune Thouret la ședința din 23 Oct. 1789 — persoanele, lucrurile, totul e supus în Stat națiunii exercitând cea mai mare putere a sa... Statul are o putere absolută asupra tuturor corporațiilor, nu numai asupra modului lor de ființare, ci și asupra existenței lor“. „Ordurile călugărești — va declara Barnave — sunt protivnice societății și Garat va adăuga că așezămintele călugărești sunt „violarea cea mai scandaloasă a drepturilor omului“.

Erau reforme de îndeplinit, instituții de transformat, abusuri, ca acelea a „comandei“ cari trebuiau să dispară. Li-s'a părut mai simplu să atace însuși dreptul de asociere. Legea din 13 Febr. 1890 începe cu oprirea voturilor monastice *solemne*, cari cereau moartea civilă, și cu desființarea Ordurilor, în cari se făceau atari voturi. Apoi Adunarea legislativă, în urma unor debateri violente decretează din 18 Aug. 1792, suprimarea congregațiilor seculare și a confrățiilor. Mai e nevoie să discutăm valoarea acestui text? Că a violat regulile legislative, indicate de Constituție, de oarece n'a fost vorba să-l supună aprobării regelui, pe care adunarea îl suspenda, aceasta e lucru evident. Dacă ar fi numai atât, n'ar fi rău. Tot ce se poate face mai bine cu această lege de circumstanță, însoțită de ură și râvnire, e să fie înșiruită printre legile, de cari vorbește Cormenin, cari „născute printre murdăriile turburărilor noastre, au pierit fără a fi desființate formal și prin propria lor mârșăvenie“.

Cu toate muștrarea aspră a lui Maury „nu se moștenește dela cel ce i-ai asasinat“, confiscarea după obicei, a mers mână în mână cu proscierea. Asta se înțelege că nu îmbunătățește starea financiară: Toate bunurile confiscate au fost înghițite de Tesaurul public, care e o gaură fără fund, și s'au pierdut aici. Povestea miliardului Congregațiilor, în 1901 a adevărit adevărătatea veșnică a vorbelor lui Taine.

Dispozițiile legale, cari vor urma vor hărăzi aceeași persecuție preoților și călugărilor. Povestirea amănunțită a acestora s'ar putea găsi în „Istoria religioasă a revoluției franceze“ a Dlui dela Gorce. Dl Nourrisson trebuia să se mărginească să

le menționeze pe scurt; dar el caută urmele, ce le-au lăsat ele și conchide cu dreptul: „În ce privește Congregațiile, legislația, mai ales dela 1792 în perioada revoluționară, este o operă de distrugere oarbă, un izvor de nesiguranță și de prejudecăți pentru viitor, originea unei politici de violență“.

Consulatul îngăduie anumitor Congregații să se reformeze.

Consulatul va deschide o eră nouă. Țara, sătulă de orgiile sângeroase ale Convenției și Directoratului, are lipsă de ordine și odihnă și înțelege să ceară unei puteri garanții împotriva reînțoarcerii la asemenea neorânduiri. Această putere, printr'o reacțiune, va impune nu numai unitatea, ci o *centralizare* fără pereche, care va ridica până la cel mai înalt punct atotputernicia Statului; izolarea cetățenilor o să pară ca o cheazășie a păcii lăuntrice și a siguranței. Înțelegem atunci, că nu poate fi vorba de părtinirea libertății de asociație. Totuși, viața călugărească răspunde la astfel de scopuri, la astfel de lipsuri că un număr frumos de Congregații o să se reînființeze, mai întâiu cele cu spitale, cari, la dreptul vorbind, n'au pierit nici când, cu toată persecuția, apoi cele, cari se ocupau cu învățământul. În 22 Aprilie 1801, Prefectul de poliție semnalează că în Paris a găsit 62 de case călugărești. Oratorienii se reîntorc la Julliy, Părinții *Credinței* se așează din nou în Amiens și la Belley, iar Cisterciienii în Muntele Cenis.

Decretul din 3 mesidor an XII cere lipsa autorizării.

Această desvoltare făcu bănuitori chiar și pe acei, cari înțeleseră folosul reluării legăturilor cu Papalitatea.

Unele denunțări centralizate de Fouché, întărătarea din pricina unui șir de conspirații, la cari însă preoțimea rămase cu totul străină, au împins pe Napoleon, într'un moment de mânie, să semneze decretul din 3 mesidor an XII. Acest decret hotărăște disolvarea *Părinților Credinței* și a *Paccanariștilor* și aprobă legislația revoluționară în cece privește legile „cari se împotrivesc îngăduirii“ ordurilor călugărești, în cari membrii se leagă în voturi pe viață; decide că nu se va putea forma nici o asociație monahicească fără să fie autorizată prin decret. Congregațiile neautorizate vor fi desființate, iar, în caz de contravenție, membrii lor vor putea fi urmăriți „chiar și pe cale extraordinară“.

Indeplinirea acestui decret a fost moale și schimbăcioasă; ea nu împiedecă dezvoltarea a ceea ce avea a unui număr mare de Congregații și nu se poate vedea nici o urmărire judecătorească.

Articolul 291 din Codul civil reglementează dreptul de asociație.

Codul penal în niște articoli celebri, vroi să reglementeze dreptul de asociație: articolul 291 supuse autorizației asociațiile de mai mult de 20 de persoane, „cari ar avea de scop să se adune în fiecare zi sau numai în anumite zile pentru a se ocupa cu lucruri religioase, literare, politice sau de altele. „Dar el nu amintea de loc despre numărul persoanelor ce fac asociația oprită, ori al celor, „cari locuiesc în casa unde se întrunește asociația“. Care era urmarea acestui regulament? Avem motivele cele mai serioase de-a crede, că prin el, Codul penal a abrogat decretul, dat dintr'o împrejurare în messidor; de altă parte până în 1900 nici când nu s'a părut cu puțință să se aplice călugărilor articolul 291. De drept, trebuie să admitem că dacă Congregațiile neautorizate nu aveau personalitatea civilă, cel puțin nu cădeau sub nici o sancțiune penală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Restaurația.

Nu îndrăznește să dea libertatea întovărășirii, dar acordă autorizații.

Guvernul îndreptător al Restaurațiunii ar fi trebuit să asigure libertatea asociațiunilor călugărești, dar el se află într'o situație delicată. Dl. de La Gorce citează o vorbă de-a lui Ludovic al XVIII-lea în ce privește, zice el, toată politica regelui pe tărâm religios: „Părinții lezuți să-și ia din nou numele și haina Congregației, să-și vadă fără sgomot de treburile lor, și să nu aibă teamă de nimic.“ Patru Congregații de bărbați au fost autorizate aproape numai decât prin ordonanțe regale: Misiunile streine (2 Martie 1815), Lazariștii (3 Februarie 1816), Părinții Sfântului Spirit (3 Februarie 1816), Preoții Sulpicieni (3 Aprilie 1816). Dar acestea erau numai niște măsuri singuratic: două legi însemnate nu întârzie a le urma, legea din 17 Februarie 1817 și legea din 27 Maiu 1825.

Legea din 1817 nu pomenea decât de așezămintele bisericesti; se admite totuși că țintea în acelaș timp și la Congregațiile de bărbați și supunea recunoașterea lor unei legi. Cu toată interpretarea aceasta largă, acest text nu păru a putea fi aplicat

și Congregațiilor de femei; legea din 1825 avu de scop fixarea cartei lor. Pentru Congregațiile, cari nu existau în 1825, autorizarea trebuia să fie dată printr'o lege. Pentru cele dinainte de această dată o ordonanță ajungea. Anumite dispoziții reglementau apoi felul autorizării libertăților, revocarea, care nicidecum nu putea fi rostită decât printr'o lege, și devoluția bunurilor, în niște condiții, cari înlăturau absolut ori ce idee de jaf din partea Statului.

Să ne însemnăm, că, fiindcă în ce privește acordarea autorizării legea socotea să aparțină Congregațiilor fiindând înainte de 1825, e semn că nu le găsea de loc în neregulă din punct de vedere penal. De d'almintrelea, afară de un caz, în care era vorba de-o Comunitate așezată la Schlestadt și alcătuită aproape numai din Nemți și Elvețieni, nu se dă nici un caz de desființare în tot timpul Restaurației.

Totuș nu-i o vreme, când opoziția să-și fi pus armele jos, și campania, îndreptată contra „Congregației“ și Iezuiților de alde D. de Montlosier, a rămas celebră. „Memoriul de consultat asupra unui sistem religios și politic, ținând la răsturnarea religiei, societății și tronului,“ scris într'un stil și cu o violență, pe care nu le-ar desaproba scriitorășii cei mai înverșunați din zilele noastre, pasionă opiniunea. Unii afectau a lua în serios pe vizionarul bolnav al cărui loc era într'o casă de sănătate. Carol X, rău inspirat, cedă și semnă nenorocitele ordonanțe din 16 Iunie 1828 privind la învățământul din seminariile mici, și cari în mod indirect puneau principiul că, nici o Congregație neautorizată nu poate preda. Ordonanțele acestea stârniră protestării energice, și noi lupte frământară Camera în cursul celor doi ani următori. Restaurațiunea „liberală față de toate asociațiile, chiar față de acelea, cari trebuiau să-i aducă pietrea, prietenă Congregațiilor, credea că va liniști opoziția împlinindu-i într'o oarecare măsură voile. Ea trebuia să ajungă, printr'o slăbiciune de neînchipuit, până la a lua măsuri de „perzeuție“. Așa s'a pornit o urmărire împotriva Capucinilor din Marsilia: după doi ani ea a dus la sentința de achitare din 30 Iunie 1830 a Curții din Aix.

(va urma)

Concordatul.

În ședința din 25 Maiu a Senatului, s'a votat proiectul de lege pentru ratificarea concordatului cu Vaticanul. Acelaș lucru s'a întâmplat cu câteva zile mai târziu la Cameră.

Singura opoziție o au făcut Prelații bisericii ortodoxe și parlamentarii unguri.

Aceasta s'a întâmplat — în sfârșit — după o ezitare mai bine de șase ani.

Întâmplându-se acest important eveniment tocmai pe timpul când revista noastră era aproape tipărită în întregime, în numărul viitor vom reveni; și vom publica înțeleptele vorbiri ale celor mai iluștri reprezentanții ai vieții noastre publice.

Dar și până atunci ținem să fixăm faptul, că prin ratificarea concordatului, România a făcut un pas înainte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

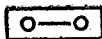
Redacția.

I. P. S. Sa Episcopul Valeriu Traian Frențiu, în cursul lunei Maiu a vizitat școalele din Beiuș, interesându-se de aproape de felul cum funcționează institutele noastre diecezane. Drezența în Beiuș a *I. P. S. Sale* a fost salutăată cu toată iubirea fiască a credincioșilor săi și în special a corpurilor didactice dela celea două institute.

Italia. Mussolini a interzis concursurile de frumusețe, calificându-le de imorale.

Regele Italiei, a sancționat toate convențiile precum și concordatul încheiat între Sf. Scaun și statul italian.

Redactor responsabil: Prof. ION TEIUȘAN. Beiuș — Bihor.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „D O I N A“ BEIUȘ 1929.

Biblioteca Intelectualului

Poți fi om deplin, fără să fii Creștin ?

S. Mehedinți — *Viața Rom.* — București, 154 pag. 30 lei.

Moto: Un om, ca și un popor, atâta prețuește, cât a înțeles din „*Evanghelie*“.

Prefața cuprinzătoare despre menirea lui Isus și rolul creștinismului pentru creșterea unui popor.

Cuprinsul :

I. *Cum s'a ivit Evanghelia* — Robia — Injosirea femeii — Inchinarea la idoli — Un popor pe calea mântuirii — Vestea cea bună — Alte credințe — Credința cea mai bună.

II. *Isus ca învățător* și chipul său de a învăța. Isus vorbește ori-unde — ori și cui — în pilde.

III. *Evanghelia ca mărturie* a învățături și a faptelor lui Isus.

Dela pag. 42 la pag. 151 urmează 24 tâlcurii foarte interesante și la înțelesul tuturor despre 24 pilde sau învățături ale lui I. Hristos.

INSTITUTUL N. D. de SION

111 str. Domnească

GALAȚI.

Cetiți „**CREȘTINUL ACTIV**“

„Pe urmele lui Hristos“ din sec. al XX-lea.

Edit. „**Observatorul**“ — Beiuș — Prețul: 30 Lei.